Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.
Prenumerata ant metu:
Amerikoje $2.00
I Užmarį $3.00
"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuviszkai, lenkiszkai ir angliszkai.
Užsirasznant "Lietuvą" reikia drangia ir prenumeratą prisiusti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and languages.
Subscription $2.00 per year.
All communications must be addressed.
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 17 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 25 Balandžio (April) 1902 m. Metas X

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Iszrinktas naujas Kubos republikos prezidentas, Palma, kuris iki sziol gyveno Suvienytose Valstijose, iszkeliavo jau užimti naują urėdą. Amerikoniszkas jeneral gubernatorius, jenerolas Wood, pasitraukdamas dar iszleido padavadyjimą, idant visi sudžios ant salos Kubos galėtų but nuo vietų praszalinti tik tąsyk, jeigu jiems bus darodyti koki nors svarbus prasižengimai. Pagal Platto bilių, visi padavadyjimai, iszduoti Amerikos jeneral gubernatoriaus, turi but be permainų pildomi naujo Kubos rando. Tokiu budu jenerolas Wood, vietoj palikti visą rėdą naujam tos republikos randui, urėdus sudžių padarė ne permainomais, jais apdovanojo ant viso amžiaus savo paskirtas ypatas. Tuom tarpu ir pačioj Amerikoj urėdai sudžių ne yra ne permainomais, czia ir ant sudų ne mažą įtekmę turi politika. Teisybė, gerai yra apsaugoti sudus nuo įtekmės purvinos politikos, bet tą daryti tai priderystė gyventojų nepriguimingų krasztų, o ne svetimų tuomtarpinių jeneral – gubernaborių. Jenerolas Wood be abejonės ne drystų kiszti rankų į surėdymą sudų Suvienytose Valstijose, o jis drysta iszdavinėti tiesas ir padavadyjimus svetimam krasztui ir tai krasztui vadinamui nepriguimінga amerikonų sutverta republika.

Klausymo prekystos terp Suvienytų Valstijų ir Kubos Amerikos senatas ne gali pabaigti, kadangi mat terp senatorių yra daug prieszininkų visokių paliuosavimų Kubai, reikalaujanczių vien paliuosavimų Amerikos tavorams gabenamiems ant Kubos.

Senatas užgyrė, kaslink chinieczių atkankanczių į Ameriką, atnaujinti tas paczias tiesas, kokios yra dabar, tik jas iszplatinti ir ant amerikoniszkų valdybų, taigi ant Havai, Filipinų salų ir Porto Rico, kur iki sziol atkankantiems chiniecziams nė jokių apsunkinimų ne darė. Isz tų krasztų vienog plantatoriai, turinti chinieczius darbininkus, siunczia protestus, kadangi be pigių chinieczių rankų apdirbimas pliantacijų daug daugiau kasztuotų negu kasztuoja dabar. Nežinia vienog, ar tie protestai daug svers, ar jie turės įtekmę ant galutino iszdavimo tiesų?

Prezidentas Roosevelt parodė tikrą drąsą klausyme nubaudimo Amerikos kareivių ir oficierų, atsižymėjusių žiaurumu ant Filipinų salų. Prezidentas liepė virszininkui amerikoniszkų kariszkų pajiegų ant Filipinų isztirti apkaltinimus metamus ant kareivių ir oficierų, ne paisant ant jų rangų, taigi ne užslėpti nė nusidėjusių jenerolų ir apie visų kaltes praneszti. Kadangi ant Filipinų sutverti kariszki sudai, kaip pasirodė provoje Wallero, kuris nors pats prisipažino, kad be tirinėjimo ir sudo suszaudė daug filipinieczių, likosi iszteisintas, ne sprendžia teisingai, tai ant prezidento paliepimo apkaltinti kareiviai ir oficierai ant toliaus bus sudyjami paczioj Amerikoj. Daugumas isz apkaltinamų oficierų jau yra Amerikoj, esanti dar toki ant Filipinų bus sugrąžinti namon ir czia pateks po sudu. Nuo sudo neiszsisuks ir pagarsėjęs savo žiaurumu jenerolas Smith. Gaila, kad bausmė, jeigu ir pasieks atsižymėjusius žiaurumu, suterszusius garbę visos Amerikos, karės vedėjus ateina teip vėlai, kada jie gal be jokios priežasties iszskerdė daug filipinieczių, iszdegino daug miestų ir kaimų. Tuom tarpu, dėl tų žiaurumų tulų nemokanczių laike karės žmogiszkai elgtiesi amerikoniszkų oficierų, Europos laikraszcziai pradeda vis labiau niekinti Ameriką. Kol randas slėpė biaurius savo oficierų darbus, toki niekinimai galėjo turėti pamatą, bet kada jis griebiasi nubaudimo kaltų, kaltinti už darbus kelių oficierų ir kareivių negalima visą tautą; terp oficierų gal but juk visur turinti žvėriszkus palinkimus.

Pereitą sanvaitę, kaip praneszė jenerelas Chaffee, pasidavė amerikonams be jokių pasargų svarbiausias filipinieczių vadovas, jenerolas Malvar. Kiek su juom pasidavė žmonių, raporte ne paminėta. Provincijos Cavite ir Batangas dabar iszvalytos nuo pasikėlėlių, mažai jų yra ir ant salos Samar, bet užtai ant salos Mindanao, rodosi, maisztininkai vėl labiau subruzdo. Virszininkas czia esanczios amerikoniszkos kariumenės iszleido atsiliepimą, kuriuom szaukia gyventojus prie pasidavimo, perstato amerikonus už draugus filipinieczių. Ar cziabuviai greitai patikęs tai amerikoniszkų virszininkų iszreikszta meilei, galima abejoti. Jie, turbut, gerai žino, kokią meilę jiems rodė amerikoniszkas jenerolas Smith, oficierai: Waller, Day ir kiti, už tą ypatiszką meilę patekę net po sudu.

Rytinė Azija.

Maskolija neva padarė sutartį su Chinais Mandžurijos reikaluose ir pažadėjo isztraukti savo kareivius isz to prigulinczio Chinams kraszto, bet dabar maskoliszki ir angliszki laikraszcziai nuolatai garsina žinias apie susimuszimus maskolių su chinieczіais Mandžurijoj. Ar susimuszimai isztikro pasitaiko, ar apie juos maskolisi tyczia garsina, jieszkodami priekabių, norėdami ilgiau pasilikti Mandžurijoj, to ne galima žinoti. Dėl tų neva užpuolimų chinieczių ant maskoliszkų kareivių maskoliai gali panaikinti padarytą su Chinais sutarimą ir palikti savo kareivius Mandžurijoj neva ant saugojimo savo padirbto geležinkelio per Mandžuriją į Portą Arthuro. Pažadėdama pasitraukti isz Mandžurijos, Maskolija pastatė pasargą, kad tą padarys tąsyk, jeigu Chinų randas turės pakaktinai galybės apsaugoti jo dabojimui atiduotą maskolių padirbtą geležinkelį. Jeigu gi chinieczіai užpuola ant maskoliszkų kareivių ir Chinų randas ne gali maskolių apsaugoti nuo užpuolimo, tai kaip jis galės apsaugoti nuo užpuolimo jam pavestą maskolių geležinkelį? Tie užpuolimai gal suteikti progą bent tuluose krasztuose Mandžurijos palikti moskoliszkus kareivius.

Angliszki laikraszcziai laikas nuo laiko raszo apie neiszviangiamą karę, kokia buk turi užgimti terp Maskolijos ir Japonijos. Jeigu vienog isztikro užgimtų tokia karė, tai į ją butų įtrauktos lygiai Pancuzija, kaip ir Anglija: pagal padarytą sutarimą už Japoniją turėtų stoti Anglija, o už Maskoliją Prancuzija.

Pietinėse provincijose Chinų platinasi maisztai, kurie užima vis didesnius ir didesnius plotus. Dabar maisztininkai atvirai sako, kad, jie nori nuo Chinų atskirti tris pietines provincijas ir isz jų sutverti atskirą vieszpatystę, kurioje butų geresnė tvarka negu ciecorienės valdomoj Chinų dalyj. Iszsiųsta priesz pasikėlėlius ciecoriaus armija likosi keliuose musziuose sumuszta. Kareiviai ne nori musztiesi su pasikėlėliais. Isz kareivių jenerolo Su. iszsiųstų ant suvaldymo pasikėlimo, 2000 kareivių su ginklais perėjo prie pasikėlimo. Pasikėlėliai gauna ginklus isz prancuziszkų valdybų Tonkino, žinoma, be žinios prancuziszkų valdžių. Ginklai tie geresni už tuos, kokius turi didesnė dalis Chinų ciecoriszkos armijos. Jeigu gi ciecoriaus kareiviai ne nori už ciecorių kariauti, tai suprantama, kad ciecorius ne galės maisztų suvaldyti. Ką gi darys kitos vieszpatystės, jeigu pasikėlėliai paims virszų ir savo mierius iszpildys? Ką gi darys kiti krasztai, jeigu pasikėlėliams pasiseks atskirti nuo ciecoriaus valdomų krasztų tris turtingiausias pietines provincijas. Pasikėlėliai sziuom kartu svetimtauczių neužkabina; mat kol jie dar nėra ponais tų krasztų, kokius nori apvaldyti, ne nori pyktiesi su svetimais krasztais.

Anglija, ant palengvinimo gabenimo savo tavorų į Chinų vidurius, buvo užmaniusi panaikinti Chinuose vidurinius muitus, bet tam pasiprieszino visi kiti krasztai, neiszskiriant Amerikos, kuri dabar visada stengiasi Anglijai patarnauti. Anglija todėl turėjo savo užsimanymo iszsižadėti.

Pietinė Afrika.

Ar iszduos kokius vaisius dabar pradėtos terp Anglijos ir burų tarybos, nieks ne gal įspėti. Apie pradėtas tarybas tikrų žinių nėra, yra vientas, ką pagarsino angliszkas randas, bet jis ne pagarsino visko, ką pats žino. Todėl apie tikrą dalykų stovį kaip toli nužengė tarybos, negalima teisingų žinių turėti.

Dabar burų vadovai iszvažiavo isz Pretorijos: jenerolas Meyer atkako į Belmoral, angliszkose Capo valdybose, ir isz czia keliauja į sziaurius. Jenerolas DeWett iszkeliavo į Heilbron, Oranijoj, jenerolas Botha į Bryheid, Transvaaliuje, o jenerolas Delarey į Klerksdorp, Transvaaliuje. Taigi Pretorijoj tarybos ne galėjo but užbaigtos, isz ko matyt, kad anglijonai statė tokias iszlygas, ant kokių burų vadovai ne dryso sutikti. Angliszkas randas tvirtina, kad burų vadovai iszkeliavo apkalbėti jiems paduotas iszlygas su savo žmonėms. Ar isz to apkalbėjimo bus koki vaisiai, nežinia. Ir pirmutinėse tarybose, pereituose metuose, jenorolas Botha iszkeliavo apkalbėti siulomas anglijonų iszlygas, bet sugrįžęs pas savo žmonis, praneszė Kitchenerіui, kad pertraukia tolesnes tarybas, kadangi ant tokių iszlygų, kokias burams duoda anglijonai, jie ne gali sutikti. Tas pats gal iszpulti ir dabar, nors tikrai ne žinia, kokias iszlygas pasiulė anglijonai. Pretorijoj buvo svarbiausi burų vadovai; jeigu jie butų pasidavę, kiti butų turėję teiposgi pasiduoti. Jeigu DeWett, Botha, Delarey, Meyer iszkeliavo ne užbaigę tarybų, tai turbut anglijonai statė tokius reikalavimus, ant kokių burai sutikti negalėjo. Ar ant tų iszlygų norės sutikti kiti kariaujanti burai? Angliszkas randas pagarsino, kad tolesnės tarybos su burų vadovais gali prasidėti ne anksczciau kaip gegužio mėnesyj, kadangi burų vadovai reikalauja mat daug laiko ant apkalbėjimo iszlygų. Ar tarybos gegužio mėnesyj isztikro atsinaujis, tą pamatysime.

Burų vadovai praszė, kad kol traukiasi tarybos, butų apstabdyti kariavimai, bet Kitchener tą praszymą atmetė. Holandiszki laikraszcziai pranesza, buk tarybos apsistojo todėl, kad anglijonai ne sutinka atleisti kaltes burams angliszkų valdybų, pasikėlusiems priesz anglijonus. Pereitą sanvaitę buvo keli mažesni susimuszimai, kuriuose, kaip pranesza Kitchener, į pusantro szimto burų pateko į nelaisvę, tik nežinia kokių, ginkluotų ar beginklių?

Maskolija.

Užmusztas Maskolijos vidaus ministeris likosi palaidotas. Mirdamas, jis iszsitarė, kad niekada savo amžyj niekam pikto daryti ne norėjo. Ką ministeris Sipiagin norėjo daryti, tas mažai kam rupi, bet jis, turėdamas valdžią, daugiau už kitus pikto padarė ne tik pavieniems žmonėms, bet visai Maskolijai. Juk ne už ką kitą, tik už nuskriaudimą pasiekė ministerį kersztas jo nuskriausto studento; maskoliszka tauta ne atkerszyjo jam, kadangi ant to laikas ne atėjo, bet atkerszys kitiems, kada ant to ateis laikas. Vietoj užmuszto Sipiagino, į vidaus ministerius caras pakėlė senatorių Plehwe, rodosi suvokietėjusį latvį. Szitas žinomas yra kaipo szalininkas kuo smarkiausio maskolinimo ne maskoliszkų Maskolijos gaivalų. Tik ant Plehwės nurodymo maskoliszkas randas pradėjo maskolinti Latviją ir Estiją. Nuo Plehwės todėl nieko gero ne galima laukti.

Ateinanti isz Austrijos telegramai paduoda, buk Varszavoj szovė kelis kartus į stovintį prie lango zamke jeneral gubernatorių Czertkovą. Szuviai rods pataikė, bet ne pavojingai užgavo Czertkovą. Varszavoj likosi suareszuoti keli universiteto profesoriai už pritarimą studentams.

Maisztai darbininkų pietinėj Maskolijoj traukiasi savo keliu. Kadangi daugelį pietinių gubernijų kankina badas, tai darbininkus palaiko ir baduoliai. Maisztai ir pasiprieszinimai valdžioms užgimė ir Finlandijoj.

Belgija ir Holandija.

Maisztai darbininkų Belgijoj traukiasi savo keliu, bet ant revoliucijos sziuom kartu randas, rodosi, paėmė virszų. Ministeriai atsisakė pripažinti visuotiną balsavimą ir jiems pritarė didesnė dalis parlamento.

Jauna Holandijos karalienė pavojingai apsirgo. Kol ji ne pasveiks, randas rengiasi pagarsinti regenciją; regentas laike karalienės ligos pildytų kraszto valdono pareigas.

Pietinė Amerika.

Republikoj Columbijoj revoliucijonieriams pereitą sanvaitę pasisekė net keliuose susirėmimuose sumuszti rando armiją. Revoliucijonieriams pasisekė užimti miestą Bocas de Toro, bet atsiųsta didesnė rando kariumenė szitą miestą atgal atėmė.

Visokiuose Szvedijos miestuose pereitą sanvaitę buvo žmonių susirinkimai. Žmonės reidalauja visuotino balsavimo tiesų. Stokholme ant apszaukto susirinkimo atėjo net 15000 žmonių.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Vilniaus priemiesczių policija, esanczią dabar be atsakanozios priežiuros, dėlko policistai tankiai peržengia savo pareigas, o dar tankiaus jų visai ne pildo, ketina atidaoti po užžiura miesto policijos virszininko. Tokiu budu reiks ant priemiesczių sutverti naujas policijos dalis.

Pereitą sanvaitę už laukų produktus mokėjo Vilniuje: už pudą kvieczių 1 rub, 2 k., rugių 78 k., aviių 93 kap., žirnių 98 kap. — 1 rubl., kornų 70 kap., kvietinių klynių 62 kap.

Vilniaus inteligentų kliubas nutarė parengti prelekcijas visokių mokslų. Pirmą 1 kcija skaitė Baraszkow apie gyvybę.

Vilniaus katalikiszkas vyskupas Zvieravicze iszleido aplinkrasztį į visus dijecezjos kunigus, kuriame nupeikia maskolių rengiamas Lietuvoj cerkvines ir tep vadinamas "gramotnosti" mokyklas ir prisako drausti katalikams siųsti į tokias mokyklas savo vaikus; ne klausantiems prisakymų liepia ne duoti iszrisztimo prie iszpažinties. Apie tą aplinkrasztį dažinojo Peterburgo valdžios ir paszaukė vyskupą ant iszsiteisinimo. Dabar laikraszcziai pranesza, jog vyskupas iszvažiavo isz Peterburgo į sziaurius. Taigi iszpuola, kad už stabdymą maskolių mierių Lietuvoj, kurie už svarbiausią mierį laiko vertimą katalikų lietuvių į stacziatikystę ir maskolystę, vyskupui Zvieravicziui uždraudė grįžti į dijecezіją, taigi į Vilnių ir iszgabeno jį į sziaurinę Maskoliją.

Isz Vilniaus gub.

29 d. kovo, ant geležinkelio terp stacijų Szventėnų ir Glubokoje, terp stacijų Rintupių ir Rozlogų susidaužė tavorinis trukis. Sunkiai likosi apkulti maszinistas Roginskis ir jo pagelbininkas Jusis. Dalis vagonų su visų iszbyrėjo. Maszina nusirito nuo kelio pylimo ir apvirto augsztininka. Ant nuvalymo nuo griuvėsių kelio ir pakėlimo maszinos per visą naktį darbavosi 40 darbininkų. Kokios priežastys pagimdė nelaimę, nežinia.

Ant Szventenų – Panevėžio geležinkelio, 18 d. kovo, netoli stacijos Kukuciszkių iszszoko isz rėlių pasažierinis trukis. Maszina, iszszokusi isz rėlių, nusirito nuo pylimo, trys iszokę isz rėlių vagonai pasiliko ant kelio, kadangi maszinistas, nors gana sunkiai iszsiveržusių garų nuplikytas, spėjo trukį sulaikyti. Trukis isz rėlių iszszoko todėl, kad szėnys buvo storai ledu apszalusios. Isz pasažierių vienog, ant laimės, nieks ne tapo užgautas.

Vilniaus gubernijoj visokioms limpanczioms ligoms apsirgo galvųjų: per sanvaitę nuo 14—22 d. balandžio apsirgo: Lydos pavietyj influenca apsirgo 5 arkliai, isz kurių 2 pastipo. Isz viso per tą laiką Vilniaus gubernijoj apsirgo 6 galvijai, isz kurių 3 pastipo.

Isz Vilkmergės, Kauno gub.

29 d. kovo atsibuvo czia susirinkimas susitvėrusios 1890 m. Savitarpinės Paszelpos Draugystės. Iez perskaitytos atskaitos matyt, kad pereituose metuose Draugystė turėjo gryno pelno 1914 rubl. (pirmuose metuose, kada draugystė užsidėjo, pelnas buvo vos 16 rubl.). Pereituose metuose Draugystė suvartojo 299000 rubl. Virszininkais draugystės ant sekanczių metų vienbalsiai likosi iszrinkti tie pats: dvarponiai Michałowski, Rauba ir Radwilowicz. Draugystė dabar turi 248 sanarius. Netoli Vilkmergės yra tokia jau savitarpinės paskolos Dr-tė Devialtowe: Sanarių ji turi 1247. Pereituose metuose ji suvartojo pusę milijono rublių pinigų. Skolina ji daugiausiai aplinkiniems ukininkams.

27 d. kovo siautė czia gaisras: užsidegė pirmiausiai linų krautuvės. Ugnagesiams isz vien su kareiviais pasisekė ugnį suvaldyti, bet visgi ji isznaikino 3 namus, ne skaitant negyvenamų triobų.

Isz Kauno.

Kaune į gyvenimą turtingo žydo isiveržė plėszikai, iszskerdė visą žydo szėimyną, susidedanczią isz 7 ypatų, o paskui ant supainiojimo pėdsakio, padegė namus, tikėdami, kad užmusztų kunai sudėgs.

Maskoliszkiems pavaldinisms, paeinantiems isz Kauno gubernijos, iszvytiems angliszkų valdžių be iszteisinanczių priežasczių isz pietinės Afrikos, ant atlyginimo nuotrotų atsiuntė angliszkas randas 15178 rublių. Pinigus tuos reikia padalyti terp 18 ypatų. Dalis turinczių gauti atlyginimą ne atsiszaukė, jų pajieszko dabar per pagarsinimus Kauno gubernatoriaus laikraszczіuose.

Isz Veliuonos, ant Maskvos - Vindavos geležinkelio.

Ant czianykszczios geležinkelio stacijos likosi atstatyto nuo tarnystos konduktoriaus Stackebergo nuszautas virszininkas stacijos Biriulis. Konduktorius pareikalavo iszaiszkinimo, už ką jį nuo vietos praszalino, bet stacijos virszininkas atsakė, kad jis ne nori duoti nė jokių iszaiszkinimų. Ant to konduktorius iszsitraukė revolverį, szovė du kartu į stacijos virszininką ir jį užmuszė, o paskui pabėgo, bet vakare atėjo pats ant stacijos ir pasidavė žandarams.

Lenkai laimėjo, lietuviai ne.

Dėl pasiprieszinimo lenkų gimnazijų mokintinių mokintiesi tikėjimo maskoliszkoj kalboj, Varszavos mokslinio apskriczio virszininkas atsiszaukė į apszvietimo ministeriją, užklausdamas, ką daryti su lenkais, o ką daryti su taisne lenkais mokintiniais, kurie ne nori mokintiesi lenkiszkai (tame atsitikime, turbut, apskriczio virszininkas turėjo ant misliės lankancziųs antai Senapilės gimnazijų lietuvius gimnazistus). Ant to ministeris atsakė, kad toki mokintiniai katalikiszko tikėjimo, ne norinti mokintiesi lenkiszkai, privalo mokytiesi jiems gerai suprantamoj maskoliszkai kalboj. Mat maskoliszkas ministerpalaikis lenkams pripažįsta tiesą mokintiesi tikėjimo prigimtoj kalboj, daleidžia jiems ne suprasti pakaktinai maskoliszkais o lietuviams tokios tiesos ne pripažįsta. Kuom lietuviai niekesni už lenkus?. Kodėl ministeris jiems ne pripažįsta tokių jau tiesų, kokias pripažįsta lenkams? Reikių lietuviams, kurių vaikai mokinasi Senapilės gimnazijoj, susitarti ir kruvoj atsiliepti į ministeriją su reikalavimu tokių jau tiesų lietuviszkai kalbai prie mokinimosi tikėjimo, kokias ministeris pripažino lenkai. Apsileisti mums nėra reikalo; jeigu mes apsileisime, maskoliai mus skriaus dar labiau.

Isz Pinsko, Minsko gub.

Iszeinantis Chicagoj lenkiszkas laikrasztis "Zgoda" paduoda, jog katalikai mokintiniai realiszkos mokyklos Pinske, Minsko gub., atsisakė mokintiesi tikėjimo mokslo maskoliszkoj kalboj ir kalbėti maldą priesz mokslą lotyniszkai. Kadangi paszaukti direktoriaus pasipriesztinusių vaikų tėvai atsisakė versti vaikus pasiduoti tiems valdžių padavadyjimams, mokinimas tikėjimo szitoje mokykloje likosi su visu pertrauktas. Mokyklos virszininkas praneszė apie tą atsitikimą Vilniaus mokslinio apskriczio virszininkui ir tas su žandarais atkako ant tirinėjimų. Kunigas, mokinęs czia tikėjimo maskoliszkoj kalboj, ne nori atsisakyti nuo vietos, kadangi jam mat sunku iszsižadėti 600 rublių algos.

Užmuszė gubernatorių

Vindobonos laikraszcziai pranesza, jog Minsko gubernatorius Skinov likosi užmusztas, buk atkerszydamas už savo skriaudas, užmuszė jį studentas Varszavos universiteto. Maskoliszkuose laikraszcziuose patvirtinimo tos žinios nėra, bet tas ne reiszkia dar, kad Vindobonos laikraszcziai butų pamelavę. Tankiai maskoliszkiems laikraszcziams ir teisingas žinias uždraudžia garsinti.

Isz Dorpato.

Gruodžio mėnesyj, 12 d. Dorpato universitetas apvaikszczioja 100-metines sukaktuves nuo savo užsidėjimo. Universitetas tas užsidėjo todėl, kad ciecorius Povylas, bijodamas, kad isz Karaliaucziaus, kur mokinosi Latvijos vokiecziai, ne prisigriebtų į Maskoliją liuosesnės pažiuros, uždraudė maskoliszkiems pavaldiniams jieszkoti mokslo svetimuose krasztuose.

Londono laikrasztis "Daily Mail" pranesza, buk maskoliszki žandarai mieste Dorpate (Jurjeve), Latvijoj, užtiko anarchistų parengtą dinamitinių bombų dirbtuvę, kurioje buk dirbo bombas ant besiprieszinanczių laisvei caro tarnų. Kiek teisybės yra toj laikraszczio pagarsintoj žinioj, ne galima žinoti.

Isz Rygos.

Prie Rygos politechniszko instituto susitvėrė korporacija szitų įtaisų žydų studentų. Valdžios daleido žydams sutverti savo korporaciją.

Netoli Rygos, ant lauko, rado "skarbą". Pinigai labai seni ir per tai didelės vertės. Vienas atmusztas 1077 metuose.

Isz Virbaliaus, Vilkaviszkio pav.

Netoli Virbaliaus, dvare Szikszniuose, 21 d. kovo siautė gaisras. Ugnis isznaikino kluoną ir tvartus. Sziksznių dvaras priguli, žinoma, sulenkėjusiam lietuviui, Gromadzkiui; dvaras, kaip daugumas jų Suvalkų gubernijoj, skolose paskendęs.

Isz Prusų Lietuvos.

Nauja geležinkelio linija nuo Pagėgių (nuo Tilžės) į Smalininkus bus atidaryta trukių bėgiojimui nuo 15 d. berželio mėnesio szių metų.

Prusų valdžios Klaipėdoj ketina parengti stacią bevielinio telegrafo.

Prusų Lietuviai vėl rengia praszymą į valdžias, kad tikėjimas Lietuvos mokyklose butų iszguldomas lietuviszkoj kalboj. Ar ką iszpraszįs geru— galima abejoti.

Pereitą sanvaitę už kiaules mokėjo Tilžėj: už parszus 22—45 markių, mažus po 22—26 mark. Už penėtas kiaules mokėjo po 43 mark. už 100 svarų.

Tilžės miesto įėjimai ant szių metų iszskaityti ant 814929 markių.

Už laukų produktus Tilžėj mokėjo: už 100 kyliogramų: kvieczių 15.80—16.10 mark.; rugių 12.50—13 25 mark., miežių 11.75—12.90 mark., avižų 11.65—13 20 mark., žirnių 18.50 mark., ropuczių 3.50 mark., szieno 5.00 mk., sziaudų 4.40 mk.

Klaipėdoj mokėjo: už szėpelį: kvieczių 6.75—7.05 mk., rugių 5.10—5.35 mk., miežių 4.30—4.55 mk., avižų 3.15—3.25 mk., žirnių 7.50—8.00 mk., ropuczių 1.40—1.60 mk. Už 100 svarų sziaudų 1.70—1.80 mk., szieno 2.30—2.70 mk. Už svarą sviesto 0.90—1.10 mk., už svarą mėsos 1.00—1.50 mk. Už kapą kiauszinių 4.00 mk.

Į Prusų Lietuvą isz Latvijos prisigriebė raupai, daugiausiai apsirgimų buvo sziaurinėj dalyj Klaipėdos pavieczo, bet keli apsirgimai buvo ir pietinėj to pavieczio dalyj. 1899 m. Klaipėdoj parengė specialiszką ligonbutį į kurį valdžios priverstinai talpina kiekvieną apsirgusį. 1897 m. Klaipėdos pavietyj buvo 40 raupais serganczių ir parengus ligonbutį, jie visi tapo jame patalpinti. Isz jų 25 pasimirė, 15 yra dar gyvų, o trys tikrai dar ne pripažinti už raupų apimtus. Pagal nuomone Berlyno profesoriaus Kocho, raupai nesiplatina greitai, ant užsikrėtimo reikia per ilgesnį laiką gyventi su raupuotais. Prie atsargumo galima nuo užsikrėtimo raupais apsisaugoti. Klaipėdos pav. isz užsikrėtusių beveik visi buvo lietuviai.

Insruczio policija iszvijo isz Prusų nepatinkanczius jai du į miestą atkakusius amerikonus. Sako, buk iszvyti buvę mormonų agentai, prikalbinėjanti Prusų Lietuvos merginas keliauti į Ameriką ir pristoti į mormonų sektą.

Isz Londono.

10 d. vasario sz. m. atkako czia p. Mikolainis, buvusis "Vienybės Lietuvninkų" (Amerikoje) redaktorius. Atkeliavo jisai į Londoną netikėtai. Pasidėkavojant, kaip reikėtų manyti, denuncijantams. P. Mikolainis tapo Tilžės policijos suaresztuotas ir patupdytas į kalėjimą. Ant rytojaus nuvestas pas Landratą, turėjo pasiraszyti, jog į 38 valandas iszsineszdįs isz Prusų rubežių. Kaipo priežastį to jo prasikaltimo, Tilžės valdžia iszrandanti, kad buvęs Tilžėje kenkiancziu agitatorium, bet kam jisai savo agitacija užkenkė, to Tilžės policija nepaiszkino.

Nedėlioj, 16 d. vasario, "Szviesos draugyste" laikė savo susirinkimą, ant kurio buvo užpraszytas teipgi ir p. M. Draugystė nutarė parengti ant 23 d. vasario prakalbas, užpraszyti p. Mikolainį, ir p. Verbuną ir iszleisti tam tikslui korteles.

Kada kortelės, užpraszanczios lietuvius susirinkti ant prakalbų pasklido po Londoną, tai iszgirdęs apie tai kun. B. Szlamas, nepatingėjo paplusti ant "bedievių" ir socialistų. Užbaigdamas savo pamokslą, pridėjo, jog atkeliavęs czia isz Amerikos tulas "szliuptarnis", kuris ten norėjęs sugriauti katalikiszką bažnyczią, bet netekęs ten vietos, atkeliavęs į Londoną bažnyczias griauti. "Gėda — traukė jisai toliaus — yra lietuviams ant tokių susirinkimų lankytis!" Kad atitraukti žmones nuo prakalbų, liepė jisai susirinkti naujai rengiamoje bažnytėlėj, kur busią svarstomi "parakvijos" reikalai.

Nežiurint ant persergėjimo kunigėlio, žmonių susirinko, paklausyti prakalbų, į 100 vyrų ir kelėtas moterų.

Susirinkimą atidarė pirmsėdis p. K. Pelėnas. Papraszė žmonių susėsti ir kiek galima, tykiai ir ramiai laike prakalbų užsilaikyti. Paaiszkinęs užduotę vieszo susirinkimo, jisai pridurė, kad ant tokių susirinkimų ginczų ir diskusijų buti negal, bet kiekvienas ką nors įpatingo iszgirdęs, kas jam ne aiszku, arba visai ne suprantama, gali kreiptiesi prie kalbėtojaus su klausymu, reikalaudamas paaiszkinimo, bet toki klausymai ar tai paaiszkinimai neturėtų ilgiaus kaip 10 minutų tęstis, ilgiausiai – gi 15 minutų.

Pirmiausiai papraszė užimti sa-

vo vietą, kaipo kalbėtoją, p. Mikolainį. Kalbėjo jisai apie "abelnus lietuvių reikalus". Kalbėdamas apie kilimą lietuvystės, jisai dikcziai nupeikė lietuviszkus inteligentus už ignoravimą lietuviszko klausymo ir už apleidimą Lietuvos rubežių dėl didesnio pel no kitur.

Ragino žmones imti paveikslą nuo czekų, kurie kitą syk pavirtę į vokieczius, kaipo tauta buvo beveik visai isznykę ir visų kitų tautų paniekinti, bet acziui keletui dorų vyrų, supratusių padėjimą savo tėvynės, tautiszkas klausymas buvo pakeltas isz naujo ir po keletui metų sunkaus darbo, visi suprato savo padėjimą ir isz vien pradėjo ant naudos savo tėvynės darbuotis, pakolei ne iszkovojo to, kad visas svietas buvo priverstas sutikti, jog czekai neisztautėjo, bet gyvuoja ir gyvuos! Toliaus kalbėtojas ragino klausytojus prie susivienyjimo, kalbino risztiesi į vieną tautiszką draugystę. Kaipo vieną isz svarbiausių tokių draugysczių privedė "Tėvynes Mylėtojų Draugystę" Amerikoje, prie kurios ir London ecziams užmanė prigulėti ir sutverti kuopą Londone. Užbaigdamas savo kalbą, p. Mikolainis papasakojo teip gi ir apie abelną darbininkiszką judėjimą. Apdovanotas delnų plojimu, kalbėtojas užleido vietą p. Verbunui.

Nors pirmsėdis, atverdamas susirinkimą ir užtėmijo, kad ginczų nebus, bet p. Verbunas, vietoj rimtos kalbos, užvedė ginczą.

Nupeikė atkeliaujanczius "inteligentus" už trukdymą darbo pradėto vietinų neinteligentų. Kai po paveikslą perstatė pirsztinę inteligento, kurią užsimoves bernas žiemos laike – savo pirsztus atszaldė. Toliaus kalbėjo apie apszvietimą, apie reikalingumą mokyklų geresnių ir tt., bet apie tą pagerinimą placziaus nepasznekėjo. Ant galo užtėmyjo p. Mikolainiui, kad jisai darbininkiszko klausymo nesupranta, kad kalbėdamas apie pracuziszką revoliuciją, jisai prancuzus bereikalo iszgyrė, nes prancuzai ėsą niekai: vyrai – paleistuviai, o moterys beveik visos ėsą kekszės (mat oponentas prancuzus dar mažiau pažįs a. Rd.)

Paskutinis paėmė balsą p. Pilėnas. Jisai pridėjo tuos paaiszkinimus, kurių abudu kalbėtojai nepasekė.

Augsztaitis

Isz Amerikos.

Nauja civilizacija ant Filipinu salu.

Amerikos politikieriai szaukia, kad jie užėmė Filipinų salas su mieriu jas pakelti, civilizuoti. Kokia vienog yra ta nauja civilizacija, kurią platina amerikonai ant Filipinų salų? Kokiais keliais ji turi prisigriebti į szirdis filipinieczių? Teisybė, amerikonai iszplatino daug tokių dalykų, kokių filipinieczai pirma ne pažinojo, kaip antai: suszaudymai be sudo, kankinimai, pylimas vandens su druska į gerklę filipinieczams yra tai vis nauji daigtai, kokių filipinieczai priesz atėj mą amerikonų ne pažinejo. Amerikonai uždėjo cenzurą ant laikraszczių ir kalbų tokią jau, kokia yra tik Maskolijoj. Priesz atkakimą amerikonų Manillėj buvo tik 3 vietos, kur pardavinėjo svaiginanczius gėrymus, dabar yra 1100 saliunų, taigi su amerikonais atėjo ant salų girtuokliavimai; su amerikonais atkako 800 pesileidusių mergų, kokių pirma ne buvo; ligonbucziuose gi 10000 amerikoniszkų kareivių buvo gydytų nuo sifiliso. Argi žingeidu, jeigo filipinieczai ginasi nuo tokios jiems nepatinkanczios cizilizacijos!

Ginczas kataliku su socialistais.

Buffalo, N. J. Czaykstis katalikiszkas kunigas Heiter pakvietė New Yorko socialistiszką szteto komitetą ant disputų apie socialistiszką svieto surėdymą. Socialistiszkas komitetas pakvietimą priėmė. Socialistai siunczia tris savo delegatus; isz kunigų gi pusės stoja: kunigas Heiter ir profesorius Rivier. Kad tik kunigai ne padarytų teip kaip musiszkiai, pakvietę savo laike ant tokių disputų Drą Szliupą. Rodosi vienog, kad kitų tautų kunigai daugiau takto ir supratimo turi už musiszkius, labiau mokanczius kolioti ir niekinti negu pertikrinėti

Giriu gaisrai.

Black River Falls, Wis. Szitose aplinkinėsė siauczia girių gaisrai, kurie iki sziol ne mažai blėdies pridirbo. Kadangi žemė iszdžiuvusi, o vėjas smarkus, tai ugnis platinasi greitai, jos iki sziol nejstengė suvaldyti. Blėdį gaisrų padarytą skaito jau szimtais tukstanczių doliarių.

Svaiginanti gerymai.

Ant dirbimo svaiginanczių gėrymų Amerikoj įdėtas kapitalas 1 miliardo doliarų. Prie dirbimo ir pardavinėjimo gėrymų turi darbą 400000 žmonių. Daug žmonelės turi pilti į gerklę, kad iszmaityti tokią daugybę žmonių ir dar suteikti gerą pelną leidėjams tokių gėrymų ir jų pardavinėtojams.

Audra ir ledai.

Sztete Texas laike smarkios audros puolė dideli ledai, kurie iszmuszė daug žemvuogių ir kitokių vuogų pliantaciją. Apart to perkunas užmuszė daug besiganančių lauke kiaulių, karvių, jauczių ir avių.

Sniegas.

Omaha, Nebr. 14 d. balandžio, vakariniuose szteto Nebraskos pavieczuose siautė smarki sniego dargana, tuluose pavieczuose sniegas, užklojo žemę ant 2 pėdų storai. Sniegas vienog greitai sutirpo ir vanduo įsigėrė į iszdžiuvusią žemę. Sniegas tas iszėjo ant gero javais užsėtiems laukams, kadangi javams labai reikalingas buvo lytus.

Sudege pasažierinis garlavys.

Cairo, Ill. Netoli Turners salų sudegė pasažierinis garlaivys "City of Pittsburg", važiojantis pasažierius terp Cincinnati, Oh. ir Memphis, Ten. Ugnis užgimė naktyj, kada pasažieriai miegojo. Kiek prie to žmonių pražuvo, tikrai dar nežinia; kalba, buk pražuvo 70 žmonių, bet teisingų žinių dar nėra.

Nepaprasta pakavone.

Elkton, Md. Ant Hoopers Islands, kune negyvo arklio, rado paslėptą kuną jauno vaikino, matomai užmuszto. Pilvas arklio buvo perpiautas, vidurisi iszimti, o jų vietoj įdėtas kunas minėto vaikino. Užmusztasis vaikinas dirbo ant farmų ir porą sanvaiczių atgal prapuolė.

Numirelis pakele protestą.

Peterson, N. Y. Už kokį ten mažą nusidėjimą likosi czisuaresztuotas italijonas Alexander Scazeletta. Ant rytojaus, kada jį paszaukė sargas, italijonas ne atsiliepė, gulėjo ant lovos be žado. Paszauktas daktaras nusprendė, kad Scazeletta pasimirė ir liepė kuną neszti pas numirėlių laidotoją. Bet kada įdėjo į grabą ir neszėjai, paėmę ant peczių, neszė kur buvo paliepta, italijonas atsigavo, numetė grabo antvožą ir suriko: "ko jums reikia, asz juk dar ne numiręs." Po valandai jis visai atsigavo ir likosi isz kalėjimo paleistas.

Pagimde penketa vaiku ant syk.

Poughkeepsie, N. Y. 28 metų moteriszkė Mc Gowen, gyvenanti ne toli nuo czia, kaime Tuckers Corner pagimdė ant syk penketą vaikų, visas mergaites; visos jos sveikos. Kaažin ar tėvas labai džiaugiasi isz tokio savo paczios vaisingumo?

Lenkiszkas advokatas pateko po sudu.

Springfield, Ill. Proteguojamas lenkiszkų kunigų, buvęs prezidentas kunigines Zjednoczenės ir buvęs szteto Illinois legislaturos sanarys, pagarsėjęs Chicagoj lenkiszkas advokatas Klementas Belinski pateko po sudu. Jis apskystas už visokius nusidėjimus, o svarbiausias yra tas, kad Belinski kokiam ten Juozui Piotrowskiui, reikalaujancziam perskyrimo su paczia, suteikė perdirbtą, neteisingą perskyrimo dokumentą, ant kurio pasirėmęs, Piotrowski apsivedė ir užtai pateko po sudu už dvipatystą likosi nusiųstas į Jolietą. Jeigu apkaltinimai pasirodys teisingais, apart kitokios bausmės, atims Belinskiui ant visados tiesą praktikuoti kaipo advokatui. Paprastai kunigai teisingų žmonių ne proteguoja, kadangi toki nenori remti ne visada pagirtinų kunigų reikalų. Prova Belinskio jau prasidėjo augszcziausiame szteto sude.

Karszcziai.

Sztetuose Missouri ir Nebraskoj pereitos nedėlios dieną užėjo pirmutinė karszta vilnis. Lincoln, Nebr. pereitos nedėlios dieną buvo 95° szilumos. Mieste Conevedra buvo 100°, mieste Hays 99°

Suvazineti ant geležinkelio.

Washington, D. C. Isz surinktų szitatistiszkų žinių matyt, kad per paskutinį pusmetį, nuo 1 d. spalinio pereitų metų iki 1 d. balandžio szių metų, ant geležinkelių Amerikoj 725 žmonės likosi užmuszti ir 2622 sužeisti; taigi daugiau žmonių pasiekė nelaimė negu per tokį jau laiką karėje su Iszpanija.

Pirko abrozdą už 50000 dol.

New York. Gyvenantis czia didžturtis James Harry Smith pirko seną abrozdą "Szventos Szeimynos", nutepl otą holandiszko teplioriaus Rubenso, už 50000 dol. Abrozdą tą Smith dovanojo New Yorko Metropolitan museum of Art. Smith neseniai apturėjo palaikus 15 milijonų doliarų, turėjo todėl isz ko semti pinigus ant nupirkimo abrozdo.

Gaisrai.

Austin, Tex. Pereitos nedėlios dieną siautė czia keli gaisrai, kurie pridirbo isz viso blėdies ant 400000 dol.

Cincinnati, Oh. Alaus leidinycziose Christijono Moerlein Co. siautė gaisras pereitos nedėlios dieną. Ugnis pridirbo blėdies ant 150000 dol.

Buffalo, N. Y. Sudegė czia, ant Exchange str., geležinkelio krautuvės. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 300000 dol.

Quincy, Ill. Sudegė czia įtaisos Gem City Sawmill Co. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 300000 dol.

Nelaimes ant geležinkeliu.

Monongahela, Pa. Ant Pittsburg, Virginia & Charleston geležinkelo, netoli Charleroi, iszszoko isz rėlių pasažierinis trukis ir isz dalies susidaužė. Prie to net keliolikas žmonių likosi gana sunkiai sužeistų.

Isz darbo lauko.

¶ Hastings, Pa. Kastynėse Sherling No. 8 darbininkai pakėlė sztraiką.

Lokkin, Oh. Stato czia didelės dudų dirbtuves, kuriose ras darbą 8000 darbininkų.

¶ Bayonne City, N. Y. 1500 darbininkų dirbanczių prie triobų statymo pakėlė sztraiką.

¶ Kankauna, Wis. Pasibaigė sztraikos popieros dirbtuvėse Thilmany ir darbininkai sugrįžo prie darbo.

¶ New York. Long Island geležinkelio kompanija pakėlė ant 7% algas visų urėdninkų, tarnaujanczių ant trukių.

¶ Tarentum, Pa. 300 kalnakasių czianykszczių kastynių pakėlė sztraiką ir per tai kastynes atsėjo uždaryti.

¶ Pittsburg, Pa. Sztraikas kalnakasių Rochester & Pittsburg Coal and Iron Co. pasibaigė ir jose vėl prasidėjo darbai.

¶ La Crosse, Wis. Netoli nuo czia bus pastatytos didelės cukraus dirbuvės, kuriose ras darbą diktai darbininkų.

¶ Indianopolis, Ind. Organizuoti darbininkai dirbanti prie triobų statymo pakėlė sztraiką. Jie reikalauja po 37½ c. už darbo valandą.

East Liverpool, Oh. 200 darbininkų Chester Tin Mills pakėlė sztraiką, kadangi jie ne sutinka ant pasiulytų jiems algų.

¶ San Francisco, Cal. Tarnaujanti ant czianykszczių ulyczinių karų United Railroad Co., iszviso 2000 žmonių, parengė sztraiką.

¶ Aurora, Ill. 150 darbininkų czianykszczių peczių dirbtuvių pakėlė sztraiką, kadangi dirbtuvių savininkai ne nori pripažinti unijos.

¶ Buttle Creek, Wis. Kapitalistas Post sutvėrė kapitalistų draugystę ir už jos pinigus pastatys dideles cukraus dirbtuves, kuriose dirbs cukrų isz kornų.

¶ Kenosha, Wis. Darbininkai Laflin & Road popieros dirbtuvių pakėlė sztraiką ant iszkovojimo didesnių algų. Dirbtuvės sziuom tarpu likosi su visu uždarytos.

¶ New York. Czianykszczians gipseriams, murininkams ir kitokiems darbininkams, dirbantiems prie triobų statymo, pakėlė nuo 1 d. gegužio algas iki 3 dol. už dienos darbą.

¶ Anacordia, Mont. Vario kastynėse Parrot Co., kur užgimė sz raikai, prasidėjo darbai; prie darbo kompanija parsitraukė isz k tur naujus darbininkus.

¶ Shenectady, N.Y. Sztraikuoja czia 4800 darbininkų general Electric Co.; dirbanczios kompanijos įtaisose merginos, kurių yra 1000, nutarė pristoti prie sztraiko.

¶ Florence, Wis. Darbininkai kastynių Iron River Co. pakėlė sztraiką. Į Kastynes apleistas sunkiasi vanduo ir pripildo olas, kadangi nėra kam jį iszsemti.

¶ New York. Czianykszcziai plumberiai, kurie buvo pakėlę sztraiką sugrįžo prie darbo, kadangi darbdaviai sutiko ant darbininkų reikalavimo, taigi sutiko jiems mokėti po 4 dol. už dienos darbą.

¶ New Castle, Pa. Darbininkai Besemer Brick Co. dirbtuvių nutarė pakeltі sztraiką, jeigu kompanija nenusilenks. Kompanija apreiszkė, kad darbininkai, už seną užmokesnį turės dirbti po 9 val. vietoj 8, kaip buvo iki sziol.

¶ Oklahoma City, Okla. Pakėlė sztraiką 400 darbininkų dirbanczių prie triobų statymo. Darbininkai reikalauja 8 darbo valandų ir užmokesnio po 40c. už darbo valandą.

¶ San Francisco, Cal. Užgimė czia sztraikas tarnaujanczių ant sztritkarių. Bėgiojimas ulyczinių karų su visu pasiliovė, žmonės ne turinti savo vežimų ir arklių, priversti vaikszczioti pėkszti.

¶ Watertown, Ia. 200 masinų dirbėjų dirbtuvėse Illinois Central geležinkelio pakėlė sztraiką; jie atsiliepė į savo sandraugus Chicagoj, praszydami pritarti ir padaryti tą patį. Darbininkai reikalauja pakėlimo algų nuo 20 — 25%.

ISZ Lietuviszku diryu.

Isz Newarko, N. J.

Priesz velykas pėtnyczioj, pasibaigė prova L. Cappolo, italijono, apskysto už nužudymą Ant. Liaudanskio, lietuvio, kurį nudurė su lietsargiu per Kalėdas. Prova traukėsi tris dienas ir iszpuolė ant naudos italijono, kuris užmuszė lietuvį akyse minios žmonių. Sudas užmuszėją iszteisino. Lietuvių liudininkų buvo 8, o italijonų 5. Italijonai stojo už savo tautietį kaip mūrs, o lietuviszkus liudininkus vartė į visas puses, kaip tik norėjo, tuli isz jų užsigynė to, ką matė, nors laike tirinėjimo pasakojo ką matė. Toki liudininkai nieko ne svėrė ir Cappola tapo iszteisintas, sudas pripažino, kad jis nudurė lietuvį apgynime savo gyvasties.

A. Liaudanskis ne prigulėjo nė į jokią lietuviszką draugystę, ne skaitė nė lietuviszkų laikraszczių, loszė isz pinigų kazyroms ten, kur matė progą iszloszti, mylėjo mainyti savo pravardę (Philadelphioj turėjo padėjęs pinigų bankoj ant vardo Smith) ir visame szelpė žydus; skolino žydams ir laikė pas žydus pinigus, dalis jo pinigėlių teks žydams.

Italijonai tvirtai laikosi ir gerai stovi Newarke politikoj, turi keletą savo žemesnių urėdninkų. Liaudanskį, kaipo niekur neprigulintį, priskaitė už p o l a n d e r į ir lyg ant juoko angliszki laikraszcziai ir pravardę suambrino ant "Liprent".

Kadangi musų reikalai, noroms ne noroms yra supainioti su lenkų reikalais, tai ne pro szalį bus paminėti apie lenkų stovį Newarke. Lenkų yra Newarke 6000 su virszum, bet jie visame žemiau stovi už kitas tautas; iszėmus kelių karczemų, ne turi savo biznierių, viei jų pinigai tenka žydams. Vadovais lenkų politikoj yra žydai. Lenkai už menkniekius mėgsta provotis, isz ko žydeliai teip gi turi gerą pelną. Suduose lenkai ne turi savo vertėjų, žydai menkai mokanti lenkiszkai buva jų vertėjais. Pa puolus lietuviui į sudą, žydeliai verste verczia lietuvį lenkiszkai su jais kalbėti. Lenkai žemiausiai stovinti materijaliszkai, turi puikią bažnyczią su minyszkų mokykla, ant kurios yra $65 tukstancziai doliarų skolos, jų kunigėlis turi riebius įplaukimus ir viską valdo be jokios kontrolės, kiek galėdamas, laiko žmonis tamsybėj ant savo ir žydelių naudos! Yra terp lenkų ir inteligentai, bet tie užsiima daugiau girtuokliavimais negu darbais ant savo tautos labo.

Dalis musų tautieczių žengia lenkų pėdoms, penėdami žydus, užtai nuo svetimtauczių užsipelno paniekinimo vardą "p o l e n d e r", kuris daug žemiaus stovi ir už nuskurusį ital jonų! Laikas butų mums akyse svetimtauczių pakelti musų locną vardą, musų varguose nė lenkas nė žydas mums ne padės.

Patiko baisi nelaimė lietuvį Steponą Draudziką. Jis užsilipo ant Pennsylv. R. R. darbinio karo, nuslydo, nupuolė po ratais ir tapo ant vietos sumaltas. Sta. Draudzikas buvo 18 m., neprigulėjo nė į jokią draugystę, tai tapo kasztais giminių palaidotas.

Tautietis.

Isz Gardner, Mass.

Lietuviszkų szeimynų yra czia 17, o pavienių apie 60 ypatų. Visi gražiai ir sutikime gyvena, bet apie tautiszkus reikalus mažai rupinasi ir daugumas tokių reikalų visai nesupranta. Ant tokio didelio lietuvių skaitlaus, laikraszczių ateina czia vos keli. Jeigu kitų vietų lietuviai kruta ir darbuojasi ir mums ne priderėtų miegoti. Meskime mes piktus darbus, bet geruose nesiduokime kitiems pralenkti; jeigu ant tautiszkos dirvos darbuojasi kitų vietų lietuviai, darbuokimės ir mes! Sztai dabar geros valios tautieczіai užmanė sutverti czia kuopas Tėvynės Mylėtojų Dr-tės ir Susivienyjimo. Yra viltis, kad nors dalis czianykszczių lietuvių pritars szitam užmanymui. Geriau turėti savo tautiszkas organizacijas ir prie jų prigulėt, negu lenkti galvas priesz svetimtauczius arba mėtyti pinigus ne žinia ant ko. Svetimtaucziai czia lietuvius vadina lenkais arba maskoliais, tik neseniai bent tuli svetimtaucziai, skaitanti laikrasztį "Gardner Journal" dažinojo, kad lietuviai nieko bendro ne turi nė su lenkais, nė su maskoliais, bet tveria visai atskirą tautą: mat szitame laikrasztyj neseniai patilpo straipsnelis paaiszkinantis, kas tai yra lietuviai. Jeigu svetimtaucziai iki sziol lietuvius jungė prie visų nekenczіamų ir niekinamų czia lenkų, tai tame tik musų paczių kaltė, kadangi pats lietuviai priesz svetimtauczius slėpė savo tikrą kilmę, sakėsi lenkais ėsą, tikėdami, kad lenkai stovi augszcziau už lietuvius, o tuom tarpu lenkai Amerikoj svetimtauczių akyse stovi žemiausiai, žemiau dar už visų nekenczіamus negrus. Jeigu mes pats labiau guodosime savę, jeigu rupjsimės apie musų tautiszkus reikalus, tversime, ant nuveikimo tautiszkų reikalų, visokias organizacijas, kaip antai, jeigu sutversime czia kuopą Tėvynės Mylėtojų Dr-tės ir Susivienyjimo, paguodos mus ir svetimtaucziai, pažįs, kuom mes ėsame, ne jungs mus su visų nekenczіamais lenkais. Apszviestesni lietuviai su laiku ras terp svetimtauczių geresnius ir pelningesnius užsiėmimus. Tiktai, broliai, ne snauskime, skaitykime geras laikraszczius ir moksliszkas knigas. Kada apsiszvies musų protas, tąsyk geriau suprąsime musų padėjimą, reikalus ir savo paczių pareigas. Jeigu kas nori knigų ir laikraszczių pasiskaityti, gali be jokio užmokesnio gaut pas manę "Lietuvą" ir "Vienybę" ir visokių knigelių. Beskaitydami, priprasite prie skaitymo, jį paměgsite ir pastosite tikrai gersis lietuviais.

V. J. U. Szlubis.

Isz Elizabeth, N. J.

Lietuvių czia gyvena diktai, bet tautiszkų darbų reikia su žiburiu jieszkoti ir tai sunku surasti. Net per didelis czianykszczių lietuvių skaitlius vien girtuokliavimuose mato laimę ir iszganymą. Pasigėrę, tankiai susipesza, o paskui reikia eiti pas poną vaitą, kad kokiu nors budu sutaikytų ir žinoma, sutaiko, nes abiem pusėm isz kiszeniaus isztraukia po kelis arba kaip kada ir po kelias deszimtis doliarų. Isz darbų daugelio musų miesto lietuvių ne musų tėvynė, ne musų tauta turi kokią nors naudą, bet saliuninkai. O jie moka žmonis traukti prie gėrymo gražiais ir ne gražiais budais. Czanykszcziai saliuninkai, žinoma ne visi, net savo dukteris stato už baro, kurios traukia jaunus vaikinus prie gėrymų ir paczios su jais maukia alų, o lietuviszkai kalbėti sarmatyjasi. Jeigu ateina koks grinorius, nemokantis angliszkai ir papraszo alaus lietuviszkai, tai lietuviszkų saliuninkų dukterys nesiduoda nesuprantanczioms lietuviszkai (kad jos ir angliszkai ne suprastų, jeigu kas praszo alaus ir kad už baro neriogsotų, butų dar geriau. Už baro ne jaunų merginų vieta. Rd.) Vaikinai kaip kada už tokią suanglėjusią lietuvaitę (kitos juk ne girtuokliauja su vaikinais Rd.) terp savęs susipesza.

Skaitanczių knigas ir laikraszczius, ant tokio lietuvių skaitliaus, kiek jų czia gyvena, yra labai mažai, kadangi vieni ne moka skaityti, o kiti, jeigu ir moka, tai ne turi laiko, kadangi jį praleidžia saliunuose. Isz tokių nėra naudos ne tik musų tėvynei, bet ir tam krasztui, kuris juos priglaudė. Broliai, susipraskime ir meskime tuos piktus paproczius, už kuriuos mus niekina ir peikia visi svetimtaucz ai. Vietoj laiką praleisti saliunuose, tverkime tautiszkas draugystes, skaitykime geras laikraszczius ir knigas, kas apszvies musų protą, o apsiszvietę, pats suprasime, kad toks gyvenimas, kokį dabar vedame, yra ne geras. Szelpkime, pagal iszgalę, naudingus visai musų tautai užmanymus. Vietoj peszties ir pyktiesi, sueikime į vienybę ir darbuokimės ne ant saliuninininkų, bet ant musų visų naudos.

Moldaris.

Isz Philadelphios, Pa,

Nesutikimai czianykczczių lietuvių su kunigu Kaulakiu traukiasi sovo keliu.

Į trumpą laiką pasimirė czia 3 sanariai D. L. K. Algirdo kareivių Dr-tės. Lietuvių piemuo, kiek galėdamas, stengėsi priversti Draugystę ateiti pas jį ir melsti palaidoti pasimirusių sanarių kunus. Tas nepasisekė, kadangi Draugystė nutarė nesiszaukti prie savo skriaudėjo. 27 d. kovo pasimirė Aleksandra Sadauskas. Kuną palaidojo prabaszczius lenkiszkos parapijos Szv. Stanislovo. Rods lietuvių pinigai patenka svetimtauczіams, bet ką daryti, kad su savaisiais ne galima susitaikyti. Ne lietuvių tai kaltė.

Provos už bažnyczią dar ne buvo ir lietuviszka bažnyczia dar vis uždaryta, ji yra miesto globoj, kol sudas ne nuspręs, kam ji turi prigulėti. Kaulakis dar vis giriasi, kad atims ne tik bažnyczią ir pinigus, bet dar parapijos komitetą pasodys į kalėjimą, kad iszdryso iszpirkti varantą ant jo szventos ypatos ir pasiprieszino vyskupo prisakymams. Apie tai vienog apręs ne Kaulakis, jo draugai arba vyskupas, bet sudas. Ant palengvinimo sau žvej nės, musų piemuo stengiasi lietuvius piudyti terp savęs, bet tas nepasiseka, parapijonai eina isz vien, kruvoj gina už savo sunkiai už d rbtus pinigus pastatytą bažnyczią. Kaulakis mažam skaitliui savo pasekėjų laiko dievmaldystą sklepe italijonų bažnyczios, kadangi kiti, turbut, jo priimti ne nori.

Pradžioje balandžio, rasztininkė Lietuvos Dukterų Drtės, Marijona Saldaraitė sutiko apsivesti. Szliubą norėjo imti airių bažnyczioj, bet Kaulakis, turėdamas asabiszką piktumą, perkalbėjo airių kunigą ne duoti szliubo. Jaunavedžiams reikėjo kreiptiesi tiesiog prie vyskupo. Nors ir czia be intrigų ne apsėjo, bet jos neturėjo tokios pasekmės, kokios intrigantas laukė. Nors intrigantas metė ant jaunavedžių visokius iszmislytus apkaltinimus, merginą perstatė kaipo paleistuvę, bet jiems pasisekė vyskupui perstatyti viską tokroj szviesoj, iszrodyti melagystes intriganto. Ant galo vyskupas nusprendė, kad jaunavedžiai gali imti szliubą tokioj bažnyczioj, kur tik jiems patinka, kad versti jų nieks ne turi tiesos ir ne gali. Tokiu budu intrigantas gavo per nosį. Bet ar nuo to įgaus daugiau proto, pamatysime.

Aleks. Jocis.

Isz Nashua, N. H.

Darbai sziuom kartu eina czia labai gerai, lietuvių be darbo ne matyt.

Mėgstanczius saliunus pasiekė dabar didelis nesmagumas: kadangi pas mus uždarė saliunus, tai mėgstanti maukti prie baro raugą, turi dabar po visokias kelnores jieszkoti vietų, kur galėtų atsigerti. Gal nors keli, pripratę prie gėrymų, nenorėdami landžioti po visokias tamsias kelnores, atpras nuo girtuokliavimų ir tokiu budu užsiczėdys daugiau pinigėlių. Laikas jau mums butų palikti kitiems girtuokliamus, o griebtiesi visiems naudingesnių darbų, isz kokių ir pats neturėtume blėdies ir musų tautai jie atnesztų naudą. Dabar jau ir žydai pradeda juokus provyti ir naudotiesi isz musų tamsumo.

Ant iszklausymo velykinės iszpažinties viena dalis lietuvių užsipraszė kun. Jaksztį, kitą gi kun. Gricių. Ypacz paskutiniam ne patiko, kad jį aplenkė viena lietuvių dalis, jis gazdino net vyskupu, su kuriuom ketino atvažiuoti ir iszgriauti draugystę, kuri kreipėsi ne prie jo su tikėjimiszkais reikalais. Nėra mums ką labai nusigąsti. Gricius ir vyskupas ne toki galingi, kad galėtų draugystes iszgriauti; ant galo draugystės remiasi ne ant kunigų ir vyskupų, bent ant sanarių. Jeigu sanariai turės protą, nieks jų draugystės ne įstengs iszardyti. Kaip girdėt ir kun. Jakszcziui ne patiko, kad jam žmonelės per mažai pinigų sudėjo.

Lietuvis.

Isz Baltimores, Md.

6 d. balandžio lietuviszkoj Szv. Jono Krikztytojo bažnyczioj iszkilmingai apvaikszcziojo 25 sukaktuves popiežiaus Leono XIII. Po pamokslui kunigas perskaitė bažnyczioj dvi gromatas nuo neprigulmingų lenkiszkų vyskupų. Kaminsko ir Kazlaucko, isz kurių matyt, kad abudu szitie lenkiszki vyskupai nepripažįsta Dilionį už kunigą. Ar tie laiszkai teisingi ar ne teisingi, tas lietuviams mažai gali rupėti, kaip mažai rupi reikalai Dilionio srba ir lenkiszkų neprigulmingų vyskupų, kadangi su jais lietuviszka visuomenė reikalų ne turi.

J. C.

Požeminiai vandens.

Daug yra ant žemės krasztų pavirtusių į tirus dėl stokos vandens: terp tokių krasztų yra ir toki, kurie pirma buvo labai vaisingi, maitino milijonus žmonių, stovinczių ant gana augszto kulturiszko laipsnio. Vanduo mat yra viena isz svarbiausių medegų palaikanczių žemės vaisingumą, be vandens nieks augti ne gal, o vėl ant nevaisingų plotų ir civilizacija kilti ne gali, kadangi iszbadėjęs žmogus labiau turi rupintiesi apie pilvo reikalus negu apie civilzaciją, badą kenczianczіam ne rupi civilizacijos kilimas. Prie tokių iszdžiuvusių, pavirtusių į tirus dėl stokos drėgnumo krasztų, priguli didžiausi ant svieto pieskiniai Sacharos tirai, beveik visas vidurys Australijos sausžemio ir dideli plotai vidurinės Azijos, kur senovėj buvo augsztai kulturiszkai stovėjusios vieszpatystės, pagarsėjusios savo turtingumu. Tuos vienog didelius musų žemės krasztus pavertė į tirus ne stoka vandens, kadangi tuose iszdžiuvusiuose krasztuose buva toki smarkus lytus, apie kokius gyventojai musų tevynės ir supratimo ne gali turėti, tiktai vanduo nesilaiko ant pavirsziaus, bet tuojaus įsigeria giliai per sporą pieskos eilę į žemę ir tokiu budu pavirszіui, kur galima sėti javus, truksta drėgnumo. Reikia mokėti tą pasislėpusį žemės gilumose vandenį isztrauki į virszų, o tirų plotai pavirs vėl į vaisingus apskriczius. Prancuzai Sacharos tirus paverczia į oazus, kasdami artezianiszkus szulinius. metanczius vandenį kaip fontėnos, prancuzų paveikslą seką ir anglijonai iszdžiuvusiuose Australijos viduriuose. Pasirodo, kad ne tik Sacharoj, bet ir Australijoj ne truksta žemės viduriuose vandens, isztraukus ant pavirsziaus, galima nevaisingus plotus paversti į puikias ganyklas ir dirbamus laukus; Australijoj vanduo yra ne giliai: Sacharoj reikia kasti szulinius kelių szimtų pėdų gilumo; Australijoj po žeme yra didelį vandens surinkimai vos 30 pėdų giliai. Aplinkinėse Eucla, vos 30 pėdų po žeme, yra czielos eilės ežerų, pasidariusių isz nugrimzdusios į pieską upės vandenų. Kolonijoj Queensland, sziaurinėj Australijoj, yra daugybė pažeminio vandens. Vanduo tas tinka vienog tik girdymui bandų; kadangi jame yra didelis nuoszimtis druskos, todėl jis ne tinka laistymui iszdžiuvusių laukų. Yra vienog Australijoj ne mažai požeminių ežerų, kurių vanduo gali but sunaudotas ir ant užvaisinimo žėmės ant didelių tirų plotų.

Nauji rasztai.

Dirva. N.1., kn. 22. Ožkabalių dainos. Surinko Dras J. Basanaviczius. Shenandoah, Pa. 1902 m. 192 pusl.

Yra tai pirmutinė "Dirvos" knyga už sziuos metus. Telpa czia 214 Dro Basanaviczіaus surinktų dainų. Dainos ne paskirstytos pagal jų turinį į skyrius, bet patalpintos teip kaip rinkėjų atsiųstos. Apart dainų, pradžioj yra abelnas apraszymas lietuviszkų dainų ir diktai svarbių žinių apie senovės lietuviszkos kilmės gentes. Szitas Dirvos numeris vertas nusipirkimo. Knyga iszleista ant gražios popieros. Dainos yra, teip kaip tai pridera moksliszkuose iszleidimuose, spaudintos tame dialekte, kokia kalba tuose kraszto-e, kur jos surinktos, taigi aplinkinėse Ožkabalių, Suvalkų gubernijoj, Vilkaviszkio pavietyj. Gerai butų, kad butų pridėtos ir meliodijos, to vienog nėra.

Nebepirmas. Paveikslelis isz moksleiviu gyvenimo. Parasze B. Iszleista už aukas Vinco Kapso Draugystes. 1902 m. 23 pusl.

Yra tai vaizdelis isz lietuvių gyvenimo: apraszo lietuvių kaimieczių klaidų supratimą, buk tik iszėję į kunigus apszviestesni jaunikaicziai yra naudingais, baigusius svietiszkus mokslus laiko už szunlupius. Szitoje knigutėjė apraszyti vargai, kokius kenczia tie, kurie kaimieczių nuomonei pasipriesziną ir užsimano keliauti ne į dvasiszkas seminarijas bet į universitetus augsztesnius svietiszkus mokslus baigti. Toki vargszai, norėdami savo broliams tarnauti, atmeta lengvai gaunamą kunigo duoną, apleisti nesuprantanczių tėvų, vargsta, gauna džiovą ir mirszta prieš laiko. Toks vargszas apraszytas szitame vaizdelyj, o apraszytas gražiai ir užimanczіai. Knigutė verta perskaitymo; ypacz tėvams vertėtų su ja susipažinti.

Kaip apsireiszkia gyvastis žmogaus kune. Sutaise pagal Lunkevyczіu Dras V. Tilžeje. 1902 m. Spaudinta kasztu autoriaus pas Otto V. Mauderode. 56 puslap.

Moksliszka knigutė, naudinga, suprantamai apraszanti tą viską, kas jos užvardinime paminėta. Kalba czia geresnė negu kituose szito autoriaus rasztuose, bet visgi jai dar ne mažai galima užmesti ypacz kasliuk techniszkų vardų. Žodžiai sei ioė kuno dalis isz tikro nieko ne reiszkia; jeigu ne butų prie to paveikslėlio, sunku but dasiprotėti, ką tas reiszkia. Klaidingų yra ir daugiau užvadinimų, kiti techniszki vardai versti tiesiog isz maskoliszkos kalbos, kaip antai vardas "subingrobis". Ką tas turi reikszti, lietuviui sunku bus suprasti. Iszėmus tų kalbiszkų silpnu pusių, knigutė verta perskaitymo ir tai ne vieną kartą.

Isz visur.

‖ Netoli Serbijos rubežiaus, prieszais Orsovą, ant upės Donojaus paskendo garlaivys; prie to prigėrė 17 žmonių.

‖ Gubernijose Ekaterinoslaviaus, Tambovo, Voronežo ir Poltavos, Maskolijoj, užgimė smarkus darbininkų maisztai.

‖ Mieste Port Elizabeth, pietinėj Afrikoj, isznaujo apsireiszkė aziatiszkas maras. Buvo czia jau 10 apsirgimų maru.

‖ Danijos sostapilėj Kopenhagene sztraikuoja porto darbininkai: sztraike dalyvauja jau 8000 darbininkų.

‖ Ant Bermuda salų, 21 d. balandžio siautė audra su ledais. Ledai puolė visztos kiauszinio didumo ir beveik su visu iszmuszė laukus.

‖ Turkijoj, netoli Kolinder, ant Turkijos ir Bulgarijos rubežiaus, užgimė muszis terp turkiszkų kareivių ir bulgarų. Muszyje 18 bulgarų likosi užmusztų.

‖ Mieste Bruxellėj mokyklos likosi uždarytos, mokyklų triobos paverstos į kazermes patalpinimui sutrauktų į miestą priesz darbininkus kareivių.

‖ Guatemalės pakrantėse paskendo garlaivys Cheridon, kuris gabeno 240000 maiszų kavos į Panamą, su visais buvusiais tavorais: žmonis vienog visus iszgelbėjo.

‖ Ant salos Naujos Pomeranijos, Australijoj, cziabuviai užmuszė paczią ir vaiką vokieczio plantatoriaus. Užtai vokieczіai užmuszė 30 cziabuvių ir daug jų suaresztavo.

‖ 17 d. balandžio, Maskolijoj, ant Kaukazo, aplinkinėse Szemachos, buvo vėl žemės drebėjimai; žemės drebėjimai buvo gana smarkus ir Turkestane provincijoj Fergan.

‖ Ant salų naujų Hebridų, Australijoj, buvo smarkus žemės drebėjimai. Vulkanai: Albrim ir Tingua, kurie buvo su visu užsiraukę, dabar vėl atsivėrė ir metą ugnį

Pagal paskutines miesto policijos surinktas žinias, Varszavoj yra dabar 736625 gyventojų; tame skaitluje 350992 vyriszkiai ir 376635 moterys. Moterų yra 26641 daugiau negu vyrų.

‖ Ant prigulinczios Anglijai salos Jamaika užgimė maisztai dirbanczių ant plantacijų darbininkų. Susimuszimuose su policija ir kareiviais diktai darbininkų likosi paszautų arba užmusztų.

‖ Mieste Monako, 1 d. balandžio likosi atidarytas terptautiszkas sandaros ter ptautų kongressas, turintis už mierį praszalinti kares. Kongrese vienog randai ne dalyvauja.

Zoologiszkame sode miesto Sydney, terp es nezių sode kangurų (australiszkų žvėrių veislė) užgimė az j tiszkas maras. Dabar, dėl tos epidemijos, į sodą žmonių neleidžia, kadangi jie galėtų nuo žvėrių užsikrėsti liga.

‖ Kadangi ant surinkimo reikalingų pinigų ant karės Afrikoj angliszkas randas uždėjo muitus ant atgabenamų isz svetur valgio produktų, tai jų prekės visoj Anglijoj žymiai pasikėlė: miltų prekė pasikėlė ant 1 shilingo nuo nuo maiszelio.

‖ Republikoj Gustemala, vidurinėj Amerikoj, baisus žemės drebėjimai beveik suvisu iszgriovė miestą Quesaltenago turintį 25000 gyventojų. Kalba, buk prie to pražuvo mažiausiai 500 žmonių, bet tikro pražuvusių skaitliaus dar ne galima žinoti.

‖ Angliszkoj Gujanoj, Demerara apskrityj (pietinėj Amerikoj) rado deimantų plotus. Jieszkotojai į penkias savaites rado tuose laukuose 18100 gražių gana stambių deimantų, stambiausias isz jų svėrė 13 granų.

‖ Ant salos Sachalino, prigulinczios Maskolijai, kur maskoliai siunczia prasižengėlius, suaresztavo daug maskoliszkų urėdninkų už vagystes ir prisisavinimus rando pinigų. Toki mat yra caro tarnai! Prie tokio caro geresni urėdninkai ir buti ne gal.

‖ Ant 2 milijonų Norvegijos gyventojų (taigi ant 1 milijono mažiau negu lietuvių), yra 650 liaudinių knigynų, isz jų 644 turi nuo rando pa-zelpą. Tuose knigynuose yra 330000 knigų. Ant jų užlaikymo randas duoda kas metą po 40000 kronų paszelpos.

‖ Prancuziszkas mokslinczius Flammarion, ant susirinkimo Prancuzijos astronomų Paryžiuj apreiszkė, jog 18 d. balandžio vakare pasibaigė miliardas minutų musų metų skaitymo budo, taigi tiek minutų perėjo nuo Christaus gimimo. Vidutiniszkai metai turi 525957 minutas ir 18 sekundų.

‖ Anglijoj likosi užmanytos special szkos tiesos apimanczios alaus dirbimą. Pagal naujas tiesas: alus turi but dirbamas isz 85% sudaigintų miežių; nė joki surogatai negali but pridėti (amerikoniszkas alus ten netiktų, kadangi jis dirbtas isz visokių niekur netinkanczių iszmetų.)

‖ Berlyne likosi suaresztuotas vokiszkas iszradėjas Ganswindt Jis pagarsino, jog iszrado orlaivį galintį su neiszpasakytu greitumu lėkti priesz vėją. Tvėrė akcijonierių draugystę ant isznaudojimo iszradimo, paleido daug be jokios vertės akcijų ir tokiu budu prigavo ne mažai žmonių.

‖ Pereituose metuose Didėjėj Britanijoj svaiginanczių gėrymų žmonės iszgėrė už $798683255. isz ko randas turėjo $203000000 Anglijoj kiekvienas žmogus, skaitant vaikus ir moteris, prageria per metus $20, Szkotijoj $15.75, Airijoj $12. Ne airiai todėl didžiausi girtuokliai.

‖ Anglijos pakrantėse, netoli Queenstown, laike szaudymo isz kanuolių, ant angliszko pirmos klasos kariszko laivo Mars perplyszo didelė kanuolė ir jos szukių likosi užmusztų 12 kareivių ir daug sužeistų. Perplyszusi kanuolė tris kartus neiszdegė, o ketvirtą kartą szuvis sudraskė į szmotus kanuolę.

‖ Belgijoj, mieste Courcelles sudegė didelės stiklo dirbtuvės. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 600000 frankų. Apskundžia sztraikuojanczius darbininkus, buk jie tas dirbtuves padegė. Belgijoj užgimė dabar dideli sztraikai, kokių czia niekada dar ne buvo. Sztraikuose dalyvauja jau apie pusė milijono darbininkų.

‖ Maskoliszko rando uždarytas ant visados liberaliszkas laikraszti "Žizn" dabar iszeina užrubežiuose ir tukstancziai exempliorių slapta, teip kaip ir lietuviszki laikraszcziai, platinsi Maskolijoj. Uždraudimais ir persekiojimais maskoliszkas randas nieko apart paniekos ne pelnys.

‖ Moksliszka tyrinėtojų expedicija ėsanti po vadovyste angliszkų tirinėtojų Spenecro ir Gilleno, perėjo per visą Australijos vidurį, nuo Adelaidos iki Carpenteria jurių kojos (Sziaurinėj Australijoj), bet dėl stokos laivų, negali isz czia isz plaukti. Randas kolionijos Queensland siunczia garlaivį pervežti tirinėtojus į civilizuotą kolionijos dali; ten kur jie dabar yra, civilizuotų žmonių visai nėra.

‖ 14 d. balandžio ties Berlynu siautė smarki audra, perkunyja ir debesų praplyszimai, kurie pagimdė tvanus. Ant gesinimo perkuno pagimdytų gaisrų ugnagesiai buvo szaukti į 500 vietų. Ulyczios teip ant syk užtvino, kad nieks pereiti ne galėjo, vanduo užliejo pardavinyczias ir daug teip namų. Geležinkelių trukiai ir ulyczniai karai ne galėjo bėgioti. Geležinkelių linijos dauge yj vietų likosi iszardytos.

‖ Vidurinėj Amerikoj, republikoj Nicaragua yra dideli nesutikimai terp konservatyvų ir turinczių valdžią liberalų. Ant kersto liberalams, konservatyvai padegė dinamitą, sukrautą Managua kariumenės kazarmėse. Dinamitas expliodavo ir sugriovė kazermes. Prie to apie 150 kareivių ir nekareivių likosi užmusztų, o dar daugiau sunkiai sužeistų Sugriuvo nuo expliozijos ir daug aplinkinių triobų. Bėdį expliozijos padarytą skaito ant penkių milijonų pesetų (milijono doliarų).

‖ Azijatiszkoj Turkijoj vėl buvo krikszczioni-zkų armenieczių skerdynės. Kurdai iszskerdė daug žmonių ir iszdegino kelis armeniszkus kaimus, kol tie susirinko, apsiginklavo ir iszvijo kurdus. Prisiartinus armeniecziams prie miesto Diarbekir, priesz juos iszėjo turkiszka kariumenė. Isz to pasinaudojo kurdai, jie įsivertė į krikszczioniszką miesto dalį ir iszskerdė apie 300 krikszczionių. Prie to ir daug turkų ir kurdų likosi užmusztų.

‖ Maskoliją badas ir jo pagimdytos ligos kankina beveik kas metą nuo tulo laiko. Didžiausią vargą dabar kenczia gyventojai vaisingiausios Siberijos dalies Altajaus apskritį. Pudas kviecziu kasztuoja czia 2½ rublio. Daugelyj krasztų gyventojams truksta paszaro galvijams, jie suszėrė jau beveik visus sziaudinius triobų stogus. Menzelinsko apskrityj, Ufos gubernijoj, 4000 žmonių serga bado szaltinėms ir kitokioms ligoms. Akmolinsko apskrityj yra serganczių 1900. Užtai caras ir jo tarnai gėrybėse skęsta ir ne žino, ką su nuo žmonių priluptais pinigais daryti.

‖ Neseniai vienas japoniszkas laikraszts patalpino atsiszaukimą, per kurį praszė praneszti, kokius europeiszkų raszt ninkų rasztus labiausiai skaito japoniecziai. Isz atskymų iszpuolė, kad jie skaito labiausiai rasztus: Darwino, Herberto Spencero, Schopenhauero, Goethes ir Tolstojaus. Amerikoj ir Europoj moksliszki rasztai Darwino, Spencero arba Schopenhauero turi mažai skaitytojų, czia skaito daugiau kriminaliszkų pasakų be jokios vertės negu kokių nors mokslinszkų rasztų. Tas iszaiszkina priežastį, kodėl japoniecziai į teip trumpą laiką spėjo susilyginti su europiecziais kulturiszkuose darbuose. Tas atsitiko per tai, kad jie pirmiausiai stengėsi susipažinti su europeiszku mokslu.

‖ Porą metų atgal Berlyno mokslinczius, profesorius Koch, apreiszkė, kad tikrais platintojais ligų maliarijų karsztuose krasztuose yra moskitai ir uodai. Ant persitikrinimo apie teisingumą Kocho nuomonės, visokiuose krasztuose, kur siauczia drugiai maliarijos, atliko bandavones ir jos iszdavė sutinkanczius su Kocho nuomonę rezultatus, taigi kad maliarijos siauczia tik ten, kur yra uodai. Neseniai užsimanė tą isztirti ir japoniecziai ant salos Formozos, kur atsakanczioj metų dalyj smarkiai siauczia maliarijos ir sztai kas pasirodė. Per visą laiką maliarijų siautimo, taigi per 161 dieną, isz vieno apsaugotų nuo moskitų įkandimų japoniszkų kareivų batalijono ne apsirgo nė vienas kareivis, neapsaugotų gi apsirgo treczia dalis kareivių.

Nauji iszradimai.

⁂ Australiszkas iszradėjas Ellis Howard padirbo specialiszką laivą gaudymui povandeninių torpedinų laivų. Laivas tas varomas su elektrika, turi drutą reflektorių, su kurio pagelba galima ant didelio ploto isztirti ne tik jurių pavirszių, bet ir tą, kas yra giliau.

⁂ Lenkiszki laikraszcziai praneszia, jog gyvenantis mieste Stanislavove, Galicijoj, Dras L. Žulawski iszrado vaistą nuo vėžio. Vaistą tą iszbandė jis ant kelių ligonių ir visuose atsitikimuose jis į tris dienas isznaikino vėžį ant kuno. Isz ko yra tas vaistas, laikraszcziai ne paduoda.

Prancuziszkas gydytojas Gautier padirbo naują vaistą jo pramintų archenalu. Vaistas tas buvo iszbandytas Paryžiaus ligonbucziuose ir pasirodė geresniu už visus iki szio žinomus ant sudrutinimo apsilpnytų ligos serganczių pajiegų. Szitas vaistas netik sudrutina pajiegas, bet ir gydo ligonius sergauczius: drugiu, szaltinėms, džiova. Nors susenėjus os džiovos ir ne galima su sztuom vaistu iszgydyti, bet nuo jo visgi sveikata žymiai pasitaiso. Teip bent apie tą naują vaistą raszo Paryžiaus laikraszcziai, visaip jį iszgirdami.

Vietines Zinios.

— Ant Luce ulyczios pereitos nedėlios vakare likosi perszautas lenkas Petras Golinski. Perszovė jį koksai Edvard Trandel, turintis asabiszką piktumą.

— Namuose pn. 57 ant 39 ul. užgimė gaisras, rodosi, nuo expliozijos gazoliniuio pecziuko. Besigelbiut isz ugnies, atsitikusios gazinės dudos expliozijos likosi užmuszta 5 metų Alice Blauche.

— Netoli Western stacijos, ant Metropolitan virszutinio geležinkelio likosi pervažiuotas ir užmusztas ant vietos James Ryan. Užmusztasis ką tik sugrįžo į Chicagą nuo Filipinų salų, kur tarnavo amerikoniszkoj armijoj per du metu.

— Gyvenanti Chicagoj airiai renka aukas ant suszelpimo savo tėvynės neszanczios beszirdės Anglijos jungą. Anglijos randas atvirai apreiszkė, kad rengissi persekioti airius; airiams todėl reikalingi pinigai ant kovos priesz Anglijos rando užsimanymus.

— Užgimė gaisras namuose pr. 69 39 ul. Gyvenantis tuose namuose koksai Schultz su dvejatu vaikų stengėsi geležinėms kopėczioms nulipti nuo virszutinių lubų, bet belipant, expliodavo gazinė duda; expliozijos vienas isz Schultzo vaikų likosi užmusztas.

— Pereitos subatos dieną, skalbinyczios Eureka, pn. 155 Medison ul. atsitiko smarki expliozija. Po expliozijai visos skalbinyczių ruimas prisipildė karsz ų garų. Persigandę darbininkai, szokinėjo per langus ant ulyczios ir isz jų diktai gana skaudžiai apsikulė; pavojingai likosi nuplikytos dvi darbininkės.

— Piovinyczių savininkai, kurių rankose yra visa mėsos prekysta, terp savęs susitarę, pakėlė neiszkasakytai visuose Amerikos miestuose prekes mėsos, o ant gavimo geresnių prekių, apstabdė iszgabenimą mėsos į Angliją ir už tai Londone varguoliai ne gali jos gauti.

Klaidos atitaisymas.

Nr. 16 "Lietuvos", korespondencijoj isz Brooklyno, įsiskverbė klaida: pasakyta, jog "Lietuvos Sunų Dr-tė gyvuoja 20 metų", o turi but: "gyvuoja 20 mėnesių".

Draugyscziu Reikalai

Didelis susirinkimas.

Chicago. Vakarines miesto dalies lietuviai tures dideli susirinkima reikale irengimo toje miesto dalyje lietuviszkos mokslaines. Susirinkimas bus laikytas subatoj, 26 balandžio, 7:30 val. vakare, Astrausko saleje, 1193 S. Oakley ave. Ant kurio kvieczia visus lietuvius kuoskaitlingiausei susirinkti ir szi dalyka gerai apsvarstyti.

Komitetas

Lietuviszkas Teatras.

Chicago, Dr-te Sz. Jono Krik. losz teatra "Žvaigžde ant Siberijos" pedelioj, 4 gegužio, Freiheit Turner saleje, 3417 So. Halsted st. Prasides 7 val. vakare, sale atsidarys 5 val. Tokietai po 50c., 35c. ir 25c. Po teatrui bus Dr-tes balius, ant kurio grajys gera muzika ir linksmins susirinkusius sveczius. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai kvieczia atsilankyti.

(2—5) Dr-te Sz. Jono Krik.

Chicago, Liet. Polit. Demokratiszka Leaga tures savo baliu, subatoj, 24 gegužio, Pulaskio saleje, 800 S. Ashland ave. Prasides 7 val. vakare. Todel meldžia visu kitu draugyscziu ir kliubu nedaryti toje dienoje baliu ne teatru, idant vieni kitiems ne užkenktumem.

Komitetas.

Padekavone.

Chicago, Dr-te Apszvietimo Broliu siunczia szirdinga acziu visiems lietuviams ir lietuvaitems emusioms dalivuma ant musu baliaus laikyto 13 balandžio, 1902, National saleje.

Komitetas.

Nev Britain, Conn. Dr-te Lietuviu Jaunuomenes Apszvieta. ant naudos savo knygyno tures baliu, losz linksmus perstatymus, tures prakalbas ir dainas subatoj, 10 gegužio, Turner saleje, 146 Arch street. Atsibus tas viskas sekanczių programu:

1. Iženginė prakalba,
2. Ka daro velnes (pantamina)
3. Žydo vargai (monoliogas)
5. Nenusidavimas cigonu tarnaites (pantamina)
5. Tevyne mano (duet)
6. Dvi neužbaigtos meiles (pantamina)
7. Ten kur Nemunas banguoja (solio)
8. Vaisiai degtines (pantamina)
9. Ko mums stoka (prakalba)
10. Kelk broli sentauti (choras)
11. Vilija (choras)
12. Padekavone (prakalba)

Pauzose terp szokiu bus teipgi prakalbos, dainos ir gera muzika.

Iženga vyrams 25c. Moterims, merginoms ir vaikams dykai.

Visus lietuvius ir lietuvaites, vietinius ir aplinkinius kviecziame atsilankyti.

Komitetas.

Politikos reikalai.

Visu republikoniszku Kliubu sekretoriai yra meldžiami prisiusti centraliszkam sekretoriui vardus ir adresus savo delegatu, idant szis galetu tureti viska tvarkoje ant ateinanczios konvencijos.

J. Jauksztas, sekr.
22 Kroll st. Chicago, Ill.

Hammond, Ind. Dr-te Sz. Stanislovo tures savo baliu subatoj, 26 Balandžio, A. Chrustauskio saleje, kerte Mayoun ave. ir 149-tos ul. Prasides 6:30 val. vakare. Inženga vyrul su motere 25c., merginoms dykai. Grajys gera muzika ir linksmins susirinkusius sveczius. Visus lietuvius ir lietuvaites, vietinius ir aplinkinius kviecziume skaitlingai susirinkti. Komitetas. (25—4)

†

Brooklyn, N. Y. 6 Balandžio, po trumpos ligos pasimire czia Valerija Užupienė, isz tovu Gustajicziute, 23 metu senumo. Augo Shenandoah, Pa.; su vyru pergyveno geriausioje sutikmeje pustacziu metu. Paliko 13 menesiu kudiki ir vyra didžiausiame nuliudime.

V. Martinaitis.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau doros vaikinos ant apsivedimo, nesenesnes 25 metu, turi buti mokanti raszyti ir skaityti, geltonu plauku, melynu akiu, 5½ pedu didumo.

A. V. Budininkas, (2-5)
Bax 46, Melrose, Conn.

Pajieszkau Jurgio Dumcziaus isz kaimo Matuliu, gyveno Anglijoj, ir Klemenso Szipailos isz kaimo Griszkabudžio, gyvenusio Pittston Pa., abu Vladyslavavo pav., Suvalku gub. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Joseph Suopis,
Birch Camp, Onawa, Me.
(2—5)

Pajieszkau savo draugo, Petro Masioko, Kauno gub., Panevežio pav., Remigalos parap., kaimo Grigaliu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso.

Chas Bikin, Manown, Pa.

Pajieszkau savo draugo, Petro Maselskio, Kauno gub., Butkiszkiu parap., kaimo Raukio. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Frank Szaltis, Manown, Pa.

Pajieszkau savo draugu: Juozapo ir Vincento Ruku, Kauno gub., Sziauliu pav., Gruzdžiu parap., kaimo Povilaicziu. Teiksis atsiszaukti ant adreso:

Ant Brožis, Manown, Pa.

Pajieszkau Jono Andriuszio, Marijampoles pav., Suvalku gub., gyveno Wilkes Barre, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Dom. Pulszis,
714 E. Jefferson st., Springfield, Ill.

Pajieszkau savo szvogeriu: Jono Valcekauskio, Simano ir Antano Daujotu, isz miesztelio Triszkiu, Sziauliu pav., Kauno gub.; gyveno Bostone. Asz nesenei czia atvažiaves norecziau su jais susižinoti. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Whilhem Karvaitis,
8931 Green Bay ave., So. Chicago, Ill.
(2—5)

Pajieszkau savo brolio, Antano Jonelio, kurs dabar atvaževo isz Pajures vol., Raseiniu pav., Kauno gub. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Jonas Jonelis,
82 Soho st. Pittsburg, Pa.

Pjieszkau Antano Latvio, Jurgio Jarukaicio, Franciszkaus Lauraiczio ir Franciszkaus Maciukeviczias. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso: Viktor Latvis,
426 Main st., Bridgeport, Conn.

Pajieszkau savo szvogerio, Tadeuszo Mažuczio, isz miest Tveru, Telszių pv. 13 metu gyvena Amerikoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Dominikas Bartkus,
133, 14-th Place, Chicago, Ill.

Pajieszkau savo draugo, Jono Sirvido, Kauno gub., Czekiszkio parap., kaimo Dokeliu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Jurgis Jacis,
Box 26, Manown, Pa.

Pajieszkau Petro Kedžio, Kauno gub., Telszių pav., Varniu vol., sodos Gulbiu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Joe Januszevski,
Rox 128, Westville, Ill.

Pajieszkau Jievos Verkauskiutes, Vilniaus gub. ir pav. Gelvoniu vol., kaimo Dirszoniu. 2 metai kaip isz ten iszvažiavo. Ji pati ar kas kitas teisis duoti žine ant adreso:

Jonas Verkauskas,
4531 S. Paulina st., Chicago, Ill.

Kas žino kur dabar gyvena August Ramer, kurs 2 metai atgal gyveno So. Chicagoje, teiksis duoti žine ant adreso:

Jonas Možeika,
611 S. Union st., Chicago, Ill.

Kas užtemys Povyla Nokvais ir duos man žine busiu didelei dekingu. Jis yra vidutinio ugio, juodbruvas, kuprotas, apatine lupa stora, moka grajyti ant armonikos. Duokite žine ant adreso:

Dom. Lekaviczia,
Box 7, Courtney, Pa.

Pajieszkau savo szvegerio, Liudviko Paulaucko, gyvenusio London, Anglijoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

George Witikoski,
20-th Field Batry, Fort Riley. Kans.

Pajieszkau Antano Kauno, isz Kaunu kaimo, Sintautu gm., Vladislavo pav., Suvalku gub. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Vincas Girdžiunas,
546 Noble st., Chicago, Ill.

StabdoKosuli ir užsiszaldyma.

"Lwxative Bromo Quinine" toblyteles iszgydo už siszaldyma su-1 diena. Jei ne iszgysi nemokesi pinigu. 25c.

Geriausias aprupintas gyvenimas

Kas myli savo szeimyna, stengiasi isztirti kuri isz asekuracijiniu draugyscziu gali suteikti jo likusiai szeimynai geriause posmertine. Teip pat kiekvienas stengiasi prailginti ir savo gyvasti, bet sulygsziol gyvybes Elixerio dar nieks neiszradė. Todel yra velyjama vartoti gyduole, kuri apsaugoja sveikata ir prailgina gyvasti. Taje gyduole yra Trinerio Kartusis Vynas (Triner's Elixir of Bitter Wine). Ji iszvalo krauja, daro jy czystu ir gausum, daugina pajiegas nervu sistemos, sudrutina žlebeziojimo organus, priduoda tvirtuma ir stanguma muszkulams, praszalina viduriu užkietejima ir galvos skaudejima, apsaugoja sveikata ir tokiu budu prailgina gyvasti. Ant pardavimo visose aptiekose ir pas pati fabrikanta, Juozapa Trineri,
799 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Burtininko knygele,

Jeigu tiki į burtus, neik pas burtininka ir nemokek be reikalo pinigus už pamelavima, bet nusipirk Burtininko Knygele ir tada pats galesi iszrasti savo arba kito laime ar nelaime kada tiktai noresi; nes perskaites Burtininko Knygele žinosi tiek, kiek geriausias burtininkas. Asz parduodu Burtininko Knygele ir kortas lietuviszkoj kalboj del metimo laimes už 25c. Adresuok:

K. Intas,
Box 551, Pittsburg, Pa.

Stanislovas Kuczis dirba sztore Standard Clothing Co. 594—596 Blue Island ave. ir užkvieczia visus savo draugus ji ten aplankyti: Skaitykite sztoro apgarsinima ant 4-to puslapio.

Reikalauja jauno vaikino mokintis aptiekorystes. Adresuokite:
Dr. A. L. Graiczinnas, 167 W. 18-th St.

Iszgydys užsiszaldyma su 1 diena.

Imk "Laxative Bromo Quinine" tabliteles. Aptiekorius sugrąžins pinigus jei ne iszgysi. E. W. Grove's paraszas yra ant kožno boxelio. 25c

Pigiai ant pardavimo saliunas vietoje lietuviu apgyventoje. Atsiszaukite pas

D. Giacza,
4402 S. Wood St. Kerte 44 tss ul.
(25—4) Chicago, Ill.

Aukos ant kankintiniu.

Juozas Bružas, Scranton, Pa.....71
Buvo....200.40
Sykiu..201,11

Gera roda sergantiem wyram, kurie jieszko daktariszkos pagelbos.

Daktaras B. M. Ross

Jauni ir suaugusi vyrai, skaitykite szitą straipsnį, o daug dažinosite. Gerai žinoma, jog Amerikoj yra daug nusilpnėjusių vyrų, kurie perleidę daugybę daktarų ir iszmokėję daug pinigų, nepturėjo jokios naudos. Pradeda jaustie negerumą, bet mislyja kad pereis. Matydamas einant blogyn, keliauja pas kokį felczery, kurs nieko neiszmanydamas dar labiau padidina ligą. Danginasi pas kitą ir tas nekiek pagelbsti. Prale džia daug laiko ir pinigų o naudos kaip ner teip ner. Labiausiai nukenczia turinti paslaptingas ligas, ir tie kurie per neiszmintingumą, jaunystes iszdykumą ir bjaurius paproczius, peržengia gamtos tiesas, gvoltydami savę. Pasekmės virsz paminėtų paproczių yra: pirmiausiai svaigimas ir skaudėjimas galvos, gėlymas nugaros, kryžiaus, užymas ausyse, skaudėjimas po krutine, puolimas plaukų, neramumas, nuvargimas, neapykanta draugijos, sanarių skaudėjimas, silpna atmintis ir tt. Paskui eina nusilpnėjimas viso kuno ar beprotys ė. Delko tas viskas pasidaro? Dėlto kad isz syk nesikreipia prie gero daktaro, specijalisto tokių ligų. Nors daugelis giriasi jog gali iszgydytie tokias ligas, bet nėvienas nesusilygins su Chicagos pagarsėjusiu specijalistu vyriszkų ligų, turinczių 20 metų praktikos, daktaru B. M. Ross, 175 S. Clark St., Rooms 1 to 7, ant kampo Monroe St. Chicago, Ill. Ofisas atidarytas kasdien nuo 9 iki 4. Panedelio, Seredos, Petnyczios ir Subatos vakarais nuo 7 iki 8:30. Nedelioms nuo 10 iki 1. Kiekvienas turintis panaszias ar kitokias ligas, privalo kreiptis pas minėtą daktarą, o gaus tikrą ir teisingą rodą dykai.

ETHNOLOGIJA,
arba
Mokslas apie žemes tautas.

Pagal Drą M. Haberlandtą.

Tos Indijų čiabuviškos tautos, iš savo kalbos, dalinasi į dvi grupas: vieną tveria tautos *munda* arba koliarija, antrą gi teip vadinami *dravidai.*

Pirmutiniai gyvena giriose vidurinių Indijų ir dėltoj upės Gango; stovi jie ant žemo kulturiško laipsnio. Dravidai tveria didesnę dalį gyventojų Dekano, prie jų priguli dar tulos nuožmios tautiškos giminės, gyvenančios vidurinėse ir pietinėse Indijų provincijose. Dekane yra jau gana augštai kulturiškai pasikėlusios po įtekme bramaniškos kulturos dravidiškos tautos. Prie tokių prigulinti *tamuliai*, kurių skaitlius pereina 10 milijonų, gyvenanti pietinėj Dekano dalyj ir ant salos Ceilono; *telugai*, kurių yra apie 1½ milijono, apgyvena Orissą ir jo aplinkines; *kanarėzai* užima vidurį Dekano, *tulusai* ir *malabarai* gyvena vakarinėse Indijų pakrantėse. Nilgires kalnuose gyvena tos pačios tamsiaveidės kilmės piemeniška tauta *toda*, pagarsėjusi tuom, kad čia viešpatauja daugvyrystė, taigi viena moteris veda ne vieną bet kelis vyrus; čia bent už moterį vyrams nėra reikalo pyktiesi, kadangi viena moteris turi daug vyrų. Todai dar pagarsėję Indijose tuom, kad jie ne tik niekada nesipyksta ne tik terp savęs, bet ir su svetimais ir niekada ne meluoja, nežino, kas tai yra melas ir neteisybė. Iš nuožmių tos kilmės tautiškų giminių, gyvenančių Indijose, reikia dar paminėti: gondus, khondus, pagarius ir malerus gyvenančius kalnuose ir giriose pietinės dalies pietinio Indiško iškilimo; savo tikėjimiškose apeigose jie reikalauja žmogiškų aukų.

Ant atskirtos nuo Indostano saura jurių juostele salos Ceilon gyvena tauta gimininga čiabuviams pietinių Indijų. Čiabuviai salos Ceilon vadinami singalėzais, jau nuo seniai civilizuoti ir gana aušgtai pasikėlė, ką rodo ypač puikios žinyčios išmėtytos po visokius salos kraštus. Persekiojamas Indijose Buddos tikėjimas ant Ceilono rado prieglaudą ir čia pirmiausiai išsivieš-patavo ir susidrutino; jis labiausiai prisidėjo prie pakėlimo civilizacijos terp salos gyventojų. Apie nuožmumą senovės Ceilono gyventojų liudyja tik užsilikę mažai prieinamose giriose salos vidurių nuožmi *veddai*, kurių yra vos keli tukstančiai galvų, stovinti ant labai žemo kulturiško laipsnio, gyvenanti beveik teip kaip žvėrys, ne turinti nė jokių augštesnių siekių. Veddai be abejonės yra tos pačios kilmės ką ir singalezai.

Indijų gyventojai, bent tulos jas apgyvenančios tautos, rupinasi apie išlavinimą savo vaikų. Antai mugai, gyvenanti Bengalijoj, išpažįstanti buddistišką tikėjimą, turi parengtas mokyklas, kuriose visi vaikai, lygiai turtingi, kaip ir varguoliai, praleidžia po kelias valandas kas dieną. Todėl visi mugai moka rašyti ir skaityti. Mokinimu užsiima buddistiški kunigai. Pas išpažintojus bramaniško tikėjimo žmonių apšvietimas ir mokslai stovi žemiau negu pas išpažįstančius Buddos mokslą. Pas bramanistus žmones dalinasi į kastas: augštesnės kastos turi visokias privilegijas, žemesnės gi kastos tiesų turi mažai. Daugiausiai tiesų ir mokslų turi augščiausioji bramanų kasta, jos prisakymuose aiškiai pasakyta, kad ne reikia mokslo suteikti ne vertiems. Jieškoti mokslo ne vertam, pagal bramanų prisakymus, yra tai baisi nuodėmė, už kurią nusidėjęs patenka į pragarą. Tikėjimiškų paslapčių gali mokytiesi tik prigulinti prie bramanų kastos. Apart vienog tikėjimiškų mokyklų, kuriose mokinasi vaikai augščiausių kastų, miestuose yra svietiškos mokyklos, kuriose mokinasi liaudės vaikai. Čia mokina: skaityti, rašyti ir rokundų. Mokintojus užlaiko pats lankanti mokyklą mokintiniai, algų kokių nors ne turi. Vienuose kraštuose mokintiniai užmoka mokintojui viešos mokyklos pinigais, kitur gi visokiais produktais. Paprastai trečia dalis vyriškos lyties vaikų lanko mokyklas; mergaičių gi bramaniškos tautos mokina tik moterims prilypstančių darbų, kadangi pagal jų supratimą, gėda yra moteriškei mokėti skaityti arba rašyti; tik tarnaujančios prie žinyčių merginos mokinasi skaityti, šokti ir giedoti. Bramanistai slepia nuo moterų mokslus, kadangi bijosi, kad jos jų ne išpliaukštų ne pašauktiems, ne turintiems tiesos su mokslais susipažinti.

Indiškas kunigaikštis arba radža.

Viešos mokyklos yra tik beturčių vaikams, turtingesni užlaiko pats mokintoją bramaną, kuris mokina vaikus namieje. Visi augštesni mokslai sumonopolizuoti bramanų; vaikams kitų kastų jie suteikia tik tiek tų mokslų, kiek laiko už reikalingą. Todėl tai platinimas augštesnių mokslų yra bramanų rankose. Viešose augštesnėse mokyklose, ėsančiose prie žinyčių, mokina dykai, bet sistematiško mokslo nėra: vaikai mokinasi to, ko nori, mokyklą lanko teip ilgai, kaip nori, nieks jų ne klausia, ko jie išmoko. Pats bramanai retai semia mokslą tokiose viešose mokyklose, jie paprastai reikalingų mokslų mokinasi nuo savo tėvų, šeimynoj. Knigų mokyklose ne vartoja, viską pasakoja mokintojas, nėra rankvedžių mokslams, kadangi mat bramanai per tai turi didesnę įtekmę palaikydami mokslus tik savo galvoj. Raštuose bramanai vartoja sanskritišką kalbą, kuri šiądien ir užsiliko gryna tik lupose bramanų, žemesnės kastos vartoja visokius atskirus dialektus ir kalbas. Sanskritiškas raštas turi 50 literų. Saubalsės vartojamos tik pradžioj žodžių, viduryj jas apleidžia, jų vietas tik paženklina. Labiausiai apsunkina supratimą rašto tas, kad sanskritiškoj kalboj, raštuose nėra nė jokių raštiškų ženklų. Svarbiausios Indijose vartojamos kalbos giminingos sanskritiškai ir jos vartoja sanskritiškas literas. Rašo Indijose tankiausiai ant palmų lapų, išpiaustydami geležiniu peiliuku literas, kas, žinoma, yra painus darbas; dabar pradeda vis labiau vartoti popierą ir pluksną.

Iš mokslų Indijose augščiausiai pasikėlė matematika; mokslą tą nuo indiečių perėmė ir arabai. Geometrijoj jie V amžyj mokėjo išrišti jau tokias užduotes, kokias europeiški mokslinčiai tik XVI amžyj surado. Ypač augštai stovėjo pas juos dalis matematikos vadinama algebra, indiečiai jau V amžyj mokėjo išrišti tokias algebriškas užduotes, kokias europiečiai išmoko išrišti tik XVII šimtmetyj.

Astronomijoj jau indiečiai ne pasikėlė teip augštai: daugelis patėmyjimų indiečių padaryta, bet darbas tas ne buvo vedamas sistematiškai, mokslas apie dangaus surėdymą indiečių perimtas, rodosi, nuo chaldejonų. Mokslas apie keliones dangiškų kunų, ką indiečiai pažinojo ir mokėjo išskaityti kelius planetų, buvo sujungtas su astroliogija, taigi buvo sunaudojamas ant visokių pranašystų nieko bendro su mokslu ne turinčių.

Kituose moksluose, kaip antai gamtos moksluose, bramanistai ne pasikėlė augštai. Geografija, taigi pažintis kitų kraštų, ne peržengė Indijų ir kitų artymoj kaimynystoj stovinčių kraštų. Medicina ne pasikėlė augštai. Indijose ištikro ne buvo gydytojų, kiekvienas gydėsi apsirgęs pats teip, kaip jam patiko, gydymu užsiėmė ir bramanai; chirurgijoj jie pasikėlė jau augščiau: indiški chirurgai moka atlikti jau tulas chirurgiškas operacijas ir tai teip sunkias, kaip antai nuėmimas plevės nuo akies ir daug kitų. Chemijoj indiečiai padarė diktai išradimų, tą mokslą nuo jų perėmė arabai ir išplatino toliaus į vakarus ir į šiaurius.

Vėliaus vienog originališki moksliški darbai indiečių apsistojo, per tai Europa, stovėjusi ant daug žemesnio kulturiško laipsnio, spėjo ne tik su Indijoms susilyginti, bet dar jas pralenkti, kadangi mat Indijose bramanai slėpė mokslą nuo prastų žmonių. Net architekturoj indiečiai ne kyla dabar augštyn, gražiausios žinyčios pastatytos seniai, dabar ir ant tos dirvos jie nieko svarbaus ne gali nuveikti. Indijų valdonai, per savo ne supratimą nupuldė ir architekturą: jie tankiai mokytam architektoriui už darbą mokėjo po tiek jau ką ir prastam darbininkui, per tai nieks lavintiesi moksluose ne norėjo, kadangi tame ne matė sau nė jokios naudos; apie mokslinčius, dirbančius ant pakėlimo mokslų, nieks nesirupino, toki, nors butų nuveikę svarbiausius moksliškus darbus, galėjo mirti iš bado. Tokiose sanlygose, suprantama, nė dailė, nė mokslai kilti ne galėjo, kadangi iš mokslo ne buvo naudos. Todėl Indijų civilizacija, kuri spėjo pasikėlti daug ankščiau negu Europoj ant augšto laipsnio, kilti ne galėjo, puolė žemyn ir ant tos dirvos Indijas toli užpakalyj paliko Europa, pralenkė jas jau Japonija, o neužilgio gal tą padarys ir Chinai. Valdanti dabar Indijas anglijonai rods rengia europeiškas mokyklas, net universitetus, bet tos moksliškos įtaisos iki šiol mažai naudos atgabeno indiečiams. Ant jų pakėlimo reiktų perkeisti neprilankias kilimui sanlygas, o tą daryti anglijonai ne drysta, visas savo pajiegas jie apverčia ant materiališko išnaudojimo indiečių. Anglijos valdomos Indijos kulturiškai ir materiališkai ne pasikėlė, bet galima sakyti, dar žemiau nupuolė. Lobsta anglijonai ir jiems tarnaujanti valdonai turi gerą be darbo buvį, bet milijonai žmonių vis didesnį vargą kenčia.

A. Szilingis, No.

Lietuviszkas pardavejas pritarnaus lietuviams kozuam departamente.

Pavasarinis Atidarymas

Didelis iszstatymas nauju tavoru. Didžiausias surinkimas moteriszku kloaku, vyru ir vaiku drabužei, Dresems ceikiu ir szilku, karpetu ir baldu, czeveryku ir mastiniu tavoru kuomet nors parodytas. Musu prekes yra pigiausios Chicagoje.

DOVANAS duosime prie kiekvieno pirKinio virsz $10.

AR NORI UZCZEDYT $10?

Gali ta padaryti pirkdams Harto, Schaffnerio ir Marx eile drabužiu czion, už $15. Teip geri kaip jusu kriaucziaus siudomi už $25.

Didžiausia verte miesteMusu Harto Schaffnerio ir Marxo drabuziai po **$15**

Musu iszstatymas parinktiniu petrinu szitos gerai žinomos firmos pereina viska kuomet nors pirmiau rodoma ant vakarines puses. Padaryti isz geriausiu importuotu Angliszku, Vokiszku bei Francuziszku gelumbiu nauju in abi ar in viena puse segamu styliu, visi szito sezono, naujausio ir puikiausio darbo, vertes $18 ir $20, už **$15**

$10 Vyriszki siutai ir overkotai po..... **$6 50**

Siutai padaryti isz grynai vilnoniu 14 unciju Washington clay worstedu ir gvarantuojamu gilaus dažo seržu, overkotai grynai vilnones covert gelumbes ir whipcords, kirpti pagal naujausius 1902 m. stylius, geras pirkinys už... **$6.50**

Rabatas ant vaiku drapanu vertas gerai atejimo.

DYKAI. Geras kiszeninis peilis arba kapsziukas marbliu su kožnu vaiku siutu.

Vaiku siutai isz tam tyczia gerai devejamu cheviotu, juodu, melynu ir skaisczios maiszties, abi pusi segamu styliu del 8 iki 15 metu, Vestee styliai nuo 3 iki 8 metu, tikra verte $2..... **98c**

Vaiku siutai, Vestee segami in abi szali ir nobby Blouse styliai, padaryti isz grynai vilnoniu materiju, prastos ar nobby szvieslos pavasarines parvos visi po $3 vertes, tik..... **$1.98**

Vaiku 3 piece Blouzai, Vestee, Manly, Norfolk ir abi szali segami styliai, visi naujausiu madu sezono, padaryti isz seržu, cheviotu ir kaszmiru, vertes iki $5, ... **$2.98**

SIUTAI, SKIRTAI, WEISTAI & etc.

Vaiku Jaketai vilnonio ceikio, gerai padaryti, sailioriszki kalnieriai, atsiuletos siules, visokiu didumu, paprasta preke $3, laike szito iszpardavimo **99c**

Moteru Dress Skirtai, grynai vilnonio Melton su apszciai ripuliuota apaczia, visokiu spalvu, paprasta preke $3.50, laike szito iszpardavimo po..... **$2**

Moteru Dress Skirtai grynai vilnonio venetian, kriaucziszko sežo. crepe cloth, etamine ir visi nauju audimu, naujos formos, apszcziai apvadžioti ripuliais, visi nauju spalvu paprastapreke $9, po..... **$5**

Moteru Dress Siutai, naujos mados bluzai, pilnai gražiai ripuliuoti skirtai, siutai gerai pamuszti, kriaucziu daryti, paprasta preke vra $12.50, po.... **$7.50**

Moteru Dress Siutai, nauji gibson bliuziniai siutai, pilnai gražiai ripuliuoti skirtai, grynos vilnones gelumbes visokiu spalvu, kriaucziu daryti, paprasta preke $19, po..... **$12**

Moteru szilkiniai veistai naujos mados, szniuruoti apliuk ir apie rankoves, pamuszti perdem, visokiu spalvu, visokiu mieru, paprasta preke $5 po..... **$2.98**

Pavasarinial Galvos Paredai.

1000 Moteriszku aptaisytu skrybeliu, naujais užsiverciamais krasztais skrybele, aptaisyta veduojamu Dubarry szydu, 1½ yardo ilgu ir bandeau finiszuota žydinciomis rožemis, padaryta parsiduoti po $2.75, musu preke per szita iszpardavima..... **$1.48**

750 Elegantiszku Chiffon szilko skrybeliu, visu krasztai iszsodyti ir aptaisyti kvietkomis, raikszcziais, kaziellais ir lapais, puiki skrybele, kuri lengvai atnesztu $5, padeta ant pardavimo už..... **$2.48**

Szilkinis Moire 25 stukiai grynai szilkinio Moire, 24 coliu ploczio, visokiu nauju spalvu ir juodos, gera verte už $1.25 yardas, per szita iszpardavima..... **75c**

Lace Kortinos. Lace kortinos 3½ yardu ilgio baltos ir gelsvos, didele sortacija parinktiniausiu rasztu szito sezono, pora tik..... **$1.50**

Brussels karpetai. Brussels karpetai, grynai vilnoni virszus, nauji ir alskus rasztai, visas szito sezono iszdejimas, didele sortacija, yardas..... **55c**

Linines Langams Uzlaidos. Linines langams užlaidos uždetos ant geru voleliu, kokios tik nori spalvos gatavos pakabinti, podraug su pritaisymais..... **20c**

Kanapos padarytos isz parinktud eseniuse, geriausio veloro, gryno plieno pakilos, apmusztos, gražiai iszkimsztos, musu preke laike szito iszpardavimo yra tik..... **$4.50**

Lovoms springsos padarytos isz artavoto plieninio drato, japanuotos, gero darbo, kokios tik nori mieros, tik.... **$1.50**

Kedes padarytos isz vieno aržuolo, augsztos stlaszos, gražiai iszlenktos, nendrines sedynes, gerai padirbtos ir gerai finiszuotos, tik..... **79c**

Gelezines lovos padarytos parsiduoti po $4.50 tam tyczia stori szuleliai ir szonai, misinginiai antgaliai, anameliuoti kokioje tik nori spalvoje, tik... **$3**

Vaiku vezimeliai dideli, gerai padarytas sustatymas, paprasta plienine medega aptaisyta visokiose spalvose, parasolius pritaikytas prie spalvos.... **$3.95**

Didžiausia verte miesteMusu Harto Schaffnerio ir Marxo drabuziai po $15

Drabuziu skyrius atdaras nedeliomis iki pietu.

NAUJI — SWELL — MOTERU

Grynai vilnonio Whipcords, 40 stukiu, 38 coliu ploczio gryno vilnonio whipcords, poplinettes, albatrosses, panama suitings, ir Melton cloths paprasta preke 59c yardas..... **39c**

Grynai vilnoni Prunellas 40 stukiu, 40 coliu ploczio gryno vilnono Prunellas cloths, Whipcords, Etamin es Crepe Egyptas, Poplins, Crepe de Chines, Crepe Melroses visokiose pamislytinose pavasariszkose spalvose, pigu už $1.25 yardas..... **75c**

Melrose Cloths, 40 stukiu gryno vilnono melrose cloths, albatrossai, batistai, cheviotai, whipcordai, venetians ir henriettas paprasta preke 75c yardas **50c**

MES PARDUOSIME

Importuotas Eaollinas 40 stukiu importuotu Eaollinu, Drap de Almas, Poplins, Crepe de Chines, Lansdowns, Peau de Soies, Crepe Cloths ir Broadcloths, szitie tavorai niekad neparsidave pigiaus kaip po $1.50 yardas, laike szito iszpardavimo..... **$1**

KLEIN BROS.
795-805 So HALSTED ST.
COR. CANALPORT AVE.

Daugiau kaip 30 metus iszmegintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietui žinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausia gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.
už 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Armoniku pigiu ir brangiu, laikrodeliu, lenciugeliu, žiedu ir szimtus kitokiu daiktu galite iszsirinkti ir parsitraukti, jeigu urite musu lietuviszka kalioga, kuri prisiunziame konam dykai ant papraszymo.

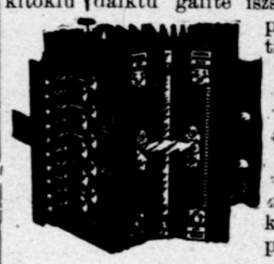

Kelpsch & Co. 74 Centre St., Chicago, Ill.

Succ. to Kelpsch, Norriko & Co.

Drukuojamos ir raszomos

MASZINOS.

Už $5.00 ir už $6.50 iszrodo kaip szitas paveikslas. Bet maszina už $5.00 turi 72 raktus (litaras), o už $6,50 - 84 raktus.

Raszoma maszina (typewriter) turi tureti kiekvienas žmogus ar privatinas ar kupczius, nes laiszkas paraszytas su raszoma maszina gražei iszrodo ir kiekvienas gali ji perskaityti. Mes turime raszomu maszinu visokiu prekiu kaip tai: už $1.00; už $1.50; už $3.50; už $5.00; už $6.50; už $10.00, už $15.00 ir brangesniu. Mes teipgi parduodame visokius tavorus, angliszkas knygas ir lietuviszkas ir lenkiszkas Biblijas ir Naujus Testamentus. Bibliju turime daugiau kaip szimta kalbu.

Burtiniko Knygele.

Jeigu tiki į burtus, neik pas burtininka ir nemokek be reikalo pinigus už pamelavima, bet nusipirk Burtininko Knygele ir tada pats galesi iszrasti savo arba kito laime ar nelaime kada tiktai noresi; nes perskaities burtininko Knygele žinosi tiek kiek geriausias burtininkas. Mes parduodame Burtininko Knygele ir kortas del metimo laimes už 25c.

Jeigu kas nori gaut katalioga ar atsakyma ant gromatos turi indeti stempa už 2 centu. Kupcziai noredami gauti musu Wholesale katalioga, kuris svere 20 unciju turi prisiusti 10c., nes tiek prisiuntimas kasztuoja.

NOVELTY SUPPLY CO.
Louisville, Ky.

Aleksandraviczia ir Szvankus
...DRUKORIAI...
3215 S. Morgan St. Chicago, Ill.

Turi puikiai inrengtas drukoriszkas maszinas ir pertai visokius drukoriszkus darbus atlieka dailiai ir greitai, o ypatingai draugystems konstitucijas, tikietus, programus, knygas rasztininkams ir tt. **Maino, ir siunczia pinigus in visas dalis svieto per banka, express,** arba **paczta**; kaip kas nori. Užlaiko **knygas** visokiu intalpu ir maldaknyges.

PERSKAITES ATMINK!

Kazuno Trajanka privalo rastis kiekvienoj lietuviszkoj szeimynoj del greito pareikalavimo laike ligos. **Kazuno Trajanka** yra sudeta dabar popieriniame geltoname baksukyje ir pirkdami nuo sztorninku visada reikalaukit Kazuno Trajankos. Jeigu negautumet tos pas savo sztorninka tai prisiuskit man money orderi ant 55c, o prisiusiu jums per paczta in trumpa laika.

KAM SIRGTI GUMBU, SKAUDEJIMU PO KRUTINE arba panasziems ligoms, kada **Kazuno Gumbo-Kura** ne tik apmaszina ta liga, bet ir praszalina in trumpa laika. Preke $1.00, su prisiuntimu per paczta $1.25. **Gumbo-Kura** susideda isz dvieju preparatu: bonkutes vaistu ir tablets. Gumbo Kura No. 1 yra labai geri vaistai moterims po palagui, greit apstabdo skaudejima Preke su prisiuntimu per paczta tik 75c.

LUKE'S RHEUMATIC CURE.

Szitas preperatas yra geral iszbandytas ir daugely žmoniu juom iszgyde nuo Reumatizmo. Užtikrinu, kad szitas preparatas praszalins Reumatizma per atsakanty laika, jeigu bus vartojamas sykiu su **Expeller Linimentu.** Prisiusk Money Orderi ant $1.50 ir gausi per paczta in trumpa laika. Adresuok:

L. M. KAZUNAS, *Aptiekorius.*
107 So. Main St., SHENANDOAH, PA.

LIETUWIU DAKTARAS
MARJA DOWIATT,
Kauno gub. Szauliu pawieto.
723 W. 18th Street.
Nuo 8tos iki 12tos ryto.
Telefonas: Canal 78.
Telefonu galima isz kiekwienos aptiekos.

DAKTARAI State Medical Dispensary gali jus iszgydyti!

Jie užtikrina iszgydyma, ir tas jums nieko ne kasztuoja, jeigu ne esate iszgydyti.

Roda dykai! Negydo jokiu neiszgydomu ligu.

Jus nieko nerizikuojat

jeigu esat iszegzaminuoti

Per specijalistus "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State ir Van Buren ul.

Ju electro-chemiszkas gydymas yra geriausias ant visos pasaules. Jie nieko neima už egzaminavima ir roda. Jeigu jusu liga yra iszgydoma, tai bus gydoma po užtikrinimu; tai reiszkia jog jumis nieko ne kasztuoja už gyduoles ir gydyma jeigu ne esate iszgydyti.

Farmeriai

ir žmones isz priemiesczių ir aplinkiniu miestu pribuva ant kožno trukio (treino) idant butu iszgydytais per pagarsejusius specijalistus. Jie užtikrina iszgydyma kiekviename dalyke.

Egzaminavimai yra daromi pagal naujausias metodas, idant surasti liga.

Szitie daktarai klaidos jokios ne gali padaryti, nes jie viska daro su pagelba tikrumo instrumentu, kaip tai: Microscopa, Harmocytometero, Sphigmographo, Elektriszku balsu Reostato ir Stethecropo Phonondoscrope tirinejimo, iszcziupinejimo, iszbraszkinimo ir iszklausymo idant ant syk atrasti liga. Mokslas žymetinai nuženge pirmyn diognosose ligu. Specijalistai gali atrastie liga szlapume (miželuose) per tirinejima su microscopu. Liga pati kalpo panorama atsidengia priesz iszlavinta aky specijalisto. Egzaminavimai yra lengvi ir be jokio skausmo. Jeigu jautiesi jog esi ligotu, tai atsiszauk in "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State in Van Buren ul.

☞ Inejimas per 66 Van Buren ul.

Patemyk adresa.

URAH YYRAI!!!

Tu gali, ir busi iszgydytas!

Specijalistai "State Medical Dispensary" yra tai žmones,

kurie iszgydo nerviszka nusilpnejima ir visus dalykus prie to prisidedanczius jauname, vidutiniame ir sename amžyje Baisios pasekmes jaunystes neiszmintingumo persižagimo senesniuose metuose ir pasekmes užvilktu ir neatsakancziai gydytu ligu, kurios yra priežasczia: nustojimo sveikatos, silpnumo nugaros, skausmu krutineje, paniurumo, nemigos, fiziszko ir protiszko nusilpnejimo, svaigulio, prastojimo energijos ir užsitikejimo, nuliudimo, baimes, nesmagiu sapnu ir kitu tam panasziu symptomu. Tokiems ligoniams rodosi jog visi žmo ju mislis ir manavimus. Liga, jeigu per ilgai užvilkta, priartina beprotyste ir myri. Jeigu buvai kada nors gydytas per kita daktara ir ne likai iszgydytu, tai delto, jog buvai gydomu pagal senas ir neatsakanczias metodas. Gydymai "State Medical Dispensary" yra nauji ir dideliai skyriasi nuo metodu vortojamu 30 metu atgal. Szitie specijalistai gali iszgydyti jus su electro-chemiszku gydymu ir užtikrina iszgydyma. Viska užlaiko didžiausioj paslaptyj. Szitie specijalistai turi szimtus geros valios padekavoniu nuo žmoniu kurie likosi iszgydyti.

Pusles ligos ir Striktura.

Didelis skaitlius žmoniu daug nukenczia prie nusiszlapinimo, nes szlapumas (miželai) iszeina povalei, sunkiai ir su skausmu. Kaip kada pacientas turi atsikelti vidurnaktyj ir ne syki pasitalko jog nusiszlapina kraujais. Tas yra labai pavojingas dalykas, nes gali kilti uždegimas, nuo kurio akmuo atsiranda puslej. Jeigu kenti nuo pusles ligos arba strikturos, tai pasirodavik su galviniu daktaru State Medical Dispensary. Nekenteknuolatai. Specijalistai gali ir iszgydys jus, jeigu tik atsiszauksit ir imsit gidytis. Kiekviena liga primta ant gydymo, bus užtikrinta.

VARICOCELE (pasididimas gysliu lytiszkuose organuose).

Nusilpninanti rezultatai szitos ligos yra per geral žinomi, idant insigilinti in tirinejimus. Yra gana sakytie, jog apsunkina prota, nusilpnina kuna, kankina nervu systema ir pasibaigia ant visiszko nusilpnejimo. Jeigu esate auka szito baisaus padejimo, tada eik in specijalistu ofisa. Jie jums iszaiszkis nauja metoda ir kaip syki jau suprasit, tada nenusistebesit jog jie iszgyde virsz 850 ligu paskutiniuose 18 menesiu. Skausmai apsistoja ant syk; smarve ir uždegimas bematant pranyksta; kraujas, susirinkes padidintose gyslose iszsiskirsto ir jos atgauna savo normaliszka tvirtuma ir pavidala. Visi ženklai ligos ir silpnumo pranyksta idant padaryti vieta sveikatai, tvirtumui, pulkybei ir vyriszkumui.

Teisdariszkas užtikrinimas bus duotas kiekvienoj ligoj, priimtoj ant gydymo.

☞ **Prekes yra pigiausios.**

Tolymi ir Farmeriai,

serganti szita liga, kuri specijalistams DISPENSARYJ yra paprasta, turi raszyt apraszydami savo liga ir jeigu jie atras jog namiejie gali gydytis, tada priims po užtikrinimo plianu, gyduoles ir gydimas nieko ne kasztuoja, jeigu ne esi isz gydytu.

Tiktai vyru ligos yra gydomos.

KRAUJO UŽNUODYJIMAS.

Szita liga yra vadinama karaliumi veneriszku ligu, delto jog yra baisiausia savo pasekmese. Liga ta gali paeiti nuo gimdytoju arba užsikretimo. Kada systema yra užnuodinta, tada liga pati iszsireiszkia per: Egczema, rheumatiszkus skausmus, sustingima ir sutinima sanariu, pasirodyma plemiu ant veido ir kuno, mažu skauduliu ant burnos ir liežuvio, skaudejima gerkles, atsiradima guzeliu, puolima plauku ir paprastai užsibaigia ant sugadinimo kaulu. Jeigu turi szitokius, arba tam panaszius symptomus, tai pasirodavyk su specijalistais tuojaus ir jeigu jie po egzaminavimui atras jog jusu baimes yra be pamato, tai jums ta pranesz ant syk. Gyduolese nera gyvojo sidabro (mercury) arba kitu nuodingu daiktu. Gydymas yra tikras, greitas ir be pavojaus. Nieko ne moki jeigu ne esi iszgydytu.

Asz likau iszgydytu.

Asz pasirodavyjau "State Medical Dispensaryj".

Chicago, Balandžio 17, 1900.

Mano Branguš Gydytojai!

Turedamas paslaptinga liga daugiau kaip 6 menesius, asz perleidau daugybe gydytoju ir suvartojau visokiu patentnotu gyduoliu; neapturedamas jokios naudos. Netiketa laime padave mane po jusu globa. Man yra linksma prirodytie jus tiem, kurie reikalauja pagelbos, su kuria kalpo specijalistai esate teip gerai susipažine. Vienas menesis szito nustebetino gydymo, sugražino man svaikata. Tegul Dievas palaimina jus, jusu geradejystes darbuose.

Jums dekingas,

J. C.

State of Illinois } s. s.
County of Cook }

Asz, Jurgis Sterlin, "Notary Public", czionai liudyju, kad medikaliszkas superintendentas "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State ir Van Buren ul. asabiszkai atėjo pas mane ir paliudyjo, jog virszui minetas paliudyjimas yra tikras, ir kad originalas to paliudyjimo yra duodamas "State Medical Dispensary" ant peržiurejimo publikai.

Pasiraszyta ir prisiegdintas priesz mane, szia 18 diena Gegužio, 1901.

Conrad Howard Czarra
(Seal)
George Sterlin, Notary Public.

State Medical Dispensary

ANT

Pietvakarinio kampo STATE ir VAN BUREN ul. Inejimas per 66 Van Buren.

Offiso valandos: nuo 10 iki 4 ir nuo 6 iki 7 val; po piet. Nedelioj nuo 10 iki 12 ryto tiktai.

Gyduoles dykai *iki iszgydymui.*

TEME: Specijaliszka atyda atkreipiame ant ligoniu toli gyvenancziu ir farmeriu, kurie geidžia atvažiuoti czionai.

RODA DYKAI!!!

Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

Sudrutinimas plauku.

Tikrai vienaitine gydykla ant užželdinimo plauku ant praplikusiu galvu, teipgi in trumpa laika sulaiko plauku slinkima ir praszalina visokia neczysta sistema, ir stabdo galvos skaudejima.

Roda dykai. Ateikite arba raszykite.

J. M. Brundza, Chemist,
313 Bedford Ave., cor. S. 2-nd St.
Box 106 Sta. W. Br'klyn, New York.

Lietuviszka Portretu Dirbtuve.
J. Kodis, P. Klimaviczia.
ARTISTAI.
134 Cornelia St., Chicago, Ill.

Isz paprastos fotografijos padaro dideli paveiksla Darba atlieka gerai ir pi iai. Pristiusk savo fotografija ir pasakyk koki paveiksla nori: oziela ypata, az tik sulyg juostai; krajonuose az parvose. Pavienios ypatos po $1.00, grupos brangiau.

Reikalaujame agentu — visose lietuviszkose sedybose. agentai daro gerus pinigus.

F. P. Bradchulis
Attorney and Counselor at Law.
Chamber of Commerce Bldg. Room 709.
S. E. Corner LaSalle & Washington sts.
CHICAGO, ILL.
Telephone Main 3642.

Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj. Weda prowas kaip ciwiliszkas teip ir kriminaliszkas wisuose suduose.

Res. 168 W. 18th Cor. Union St.
Telephone Canal 788.

D-ras J. Sher.
atidare savo ofisa po nr:
802 Halsted St., kerte Canalport ave., Chicago.
Offiso valandos sztokioms dienoms nuo 4 iki 6 vakarais.

Rodas ligoniams duoda dykai 3 sykius ant sanvaites Illinois Medical College Dispensary, ant kertes So. Halsted ir Washington Boulward, Utarninkais, Ketvergais ir Subatoms nuo 2 iki 3 val. po pietu.

Gyvena: 865 Milwaukee ave.
Telefonas: Polk-221.

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Paseksmingiausiai gydau visokias pasleptas ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies, piauczių, inkstu, pilvo, galvos skaudejimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas silpnybes, szlivruma, sutinima, veti, blyksnis pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyziu ir tt. Praszalinu gumba, gydau gimdymo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pagelba geriausiu elektriszku prietaisu.

Lytiszku daliu ligas

iszgydau per **keleta dienu**, kraujo užnuodyjimus, odos ligas, semens tegima, žaizdas gerkle ir burnoj, nosyj, akyse ir ausyse, netekima vyriškumo, lyczin nusilpnejima ir tt. gydau kuopasekmingiausiai ir **gvarantuoju Pilna iszgydyma. Chroniszkos ligos yra mano specialiszkuma.** Gyvsidabrio nevartoju. Nuodugnus iszegzaminavimas ligonio ir jo iszgydymas— tai yra mano prideryste.

DR. LANDES
Szpitolinis specialistas.
134 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave., NEW YORK.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszkai atsilankyti, gali paraszyti laiszka; butinai reikalaujame pacijento insitikejimo.

Szneku visokiose kalbose. Turiu praktika Lebanon Believue Post Graduate University Hospital. Direktorius Mediciniszko Instituto.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Suima paikias Fotografijas; už tuzinį tiktai
$2.00
Ant weskiliu ir kitokiu reikalu paimu Fotografias knopaikiausiai.

Mes kalbame Lietuwiszkai, Lenkiszkai ir visaip.

ATEIKITE PAMATYTI MUSU ANTRA METINI

Musu sztore iszpardaveju yra lietuvys Stanislovas Kuczis. Ateje klauskite jo, o jis jums visame patarnaus.

Pavas. Iszpardavimo Atidaryma,

Subatoj, 26 Balandzio, 1902 m.

Nuo 9 val. ryto iki 11 vakaro.

DYKKI	Dovanos Muzika Kvietkos	DYKAI

Ateikit ir pamatykit kaip pigiai ir ka mes parduodame per szita iszpardavima.

Mes parduosime vyriszkus vilnonius siutus po..... **$5.85**

Mes parduosime vyriszkus naujos alyvines parvos siutus po..... **$10.00**

Mes parduosime vaiku Norfolk Vestee ir marineriszkus siutus augszcziau nuo **$1.45**

Mes parduosime Jaunu Vyru siutus augszcziau nuo..... **$3.50**

Mes parduosime Vyriszkas Panamos ir Fedora skrybeles naujausios mados ir naujausiu parvu po..... **$1.90**

Atminkite, kad musu drapanu departamentas yra visko pilnas. Mes turime naujus B & B marszkinius $1.50. Marszkinius po $1. Ateikite pamatyti.

Extra Apszvietimas ir Koncertas visa popietu ir vakare.

594-596 Blue Island Ave.

Didziausias apredalu sztoras vakarinej miesto daiyj.

Tiktai 25 centai.

Kas prisius 25 c. paczto markemis, aplaikys tuzina puikiu poperiu gromatoms rasztie, su puikiom kvietkom, apskaitimais ir pavinczevonem. Už $1.00 aplaikys 5 tuzinus virsz minetu popieriu.

Adresuokit teip:

W. Kudarauckas,
P. O. Box 234 Lawrence, Mass.

PETRAS CZESNA,
222 W. 18-th St., Chicago.
užlaiko pirmos kliasos
LIETUVISZKA SALIUNA.

Arielkos, vynai ir likieriai naminiai ir inportuoti, geras alus ir kvepenti cigarai. FREE LUNCH kasdien ant stalo. Visus užkvieczia atsilankyti.

(4—25)

A. Ginkus.
715 Millbury St., Worcester, Mass.
Pirmas Lietuviszkas Agentas.

Siunczia pinigus i visas dalis svieto. Parduoda szifkortes ant visu liniju ir geriausiu laivu i Amerika ir isz Amerikos. Iszjeszko ir perraszo dalis Lietuvoje.

Roda visame dykai.

"SUBANKRUTIJO."

Odell Typewriter Co., kuri kompanija per keliolika metu dirbo raszomas maszinas subankrutijo ir mes atpirkome visas maszinas, kurias ji turėjo padyrbus. Tos maszinos yra isz metalo (plieno) ir prie ju nera ne biski medžio nei gumos. Litaros teipgi yra metalo. Ta maszina gali mesti ant žemes ar kitur ji nesusigadis. Tokia maszina gali tverti szimta metu. Ji raszo labai puikei ir greitai ir su ja galima raszyti kelis tukstanczius gromatu ant dienos. Kupcziai po visa Amerika ja vartoja. Kiekvienas žmogus, be jokio mokslo gali ant jos raszyti. Ta maszina nera dydele ir galima nesztis kur norint. Fabrikas visada parduodavo ta maszina už $30.00, bet dabar mes parduosime po $15.00. Isz tikro, ta maszina yra verta ne tiktai $30.00, bet $50.00 ir kiekvienas pamates ta pasakys.

Noredami gauti atsakyma ant klausymu, reikia ideti stempa už 2 centu.

Novelti Supply Co.
Louisville, Ky.

DR. A. G. FREEDOM,
(LIETUVISZKAS DAKTARAS.)
Pasekmingai iszgydo nerviszkas ir moteriu ligas in trumpa laika. Jo prekes labai pigios.
OFISAS: 411 S. Sharp St., BALTIMORE, MD.
APTIEKA: ant kampo Exeler ir Fayette Sts.

D-ras A. M. Bacevicze,
— GYVENA PO NR. —
8839 Commercial ave. So. Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas be skyriaus ir viska užlaiko tvirtoje paslaptyje. Už tai lietuvai, kurie tiktai reikalauja daktariszkos pagelbos, tegul kreipiasi pas savo tautos daktara, su kuriuom savo prigimtoje kalboje gali susineketi ir gauti visa roda.

Lietuvai, norintiejie gauti pagelba per gromatas, isz kitu miestu, tegul pilnai apraszo savo liga, o tada gaus pagelba.

J. SYMANT,
71 N. 7-th St., Brooklyn, N. Y.
Lietuviszkas Saliunas.

Geriausi gerymai, inportuoti cigarai ir "Free Lunch" kasdien.

D-ras A. L. Graiczunas,
167 W. 18-th St., Chicago, Ill.

Gydo visokas ligas be skiriumo: vyru, moteru ir vaiku. Reikale kreipkites ant augszcziaus padeto adreso,

Lietuviszka Aptieka
J. LESZCZINSKIO.
315 S. MORGAN ST., CHICAGO.

Paduodu del žinios visiems lietuviams, jog užlaikau agentura szifkorcziu nuo geriausiu kompaniju, taipgi siunczia pinigus į visas dalis svieto.

Mano Aptiekoje randasi visos gyduoles amerikoniszkos ir europeiszkos, tikros patentnotos medicinos, visoki guminei aparatai ir tt. Visokios ligos yra pasekmingai iszgydomos. Per telefona gali kiekviename laike pareikalauti daktara koki kas nori į ligonio namus. Dr. M. S. Palmer, Dr. Williamson.

Dr. M. Kassakovski, 3312 S. Halsted st.
Telephone Yards: 709.

Ataiszaukusiems per laiszkus ir apraszantiems savo ligas, duodu roda ir siunczia gydyklas. Norint gauti atsakyma reikia ideti marke už du centu.

TELEFONAS YARDS 709.

STEBUKLAI 20to szimtmeczio DYKAI

Szis stebuklas yra tai paveikslas vyro kuris persimaino in motery ir vel atsimaino. Niekas nepranta kaip tas pasidaro. Katras prisius 25c markemis ant apmokejimo prisiuntimo kasztu gaus ta paveikla dykai ant sampelio. Pursitrauk viena o nudyvyzai visus savo pakystamus. Raszyk tuojaus szendien nes neilgai juos dykai dainesim.

J. Smallwood, 1297 S Spaulding Av. Chicago, Ill.